TRST, nedelja 6. novembra 1955
Leto XI. - Št. 263 (3192)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93 808, 37 338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 30 din. MALI OGLASI po 20 lir beseda. — NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

NADALJNJA PRIZADEVANJA V OKVIRU OZN ZA POMIRITEV MED IZRAELOM IN EGIPTOM

Podpora ZDA naporom Organizacije združenih narodov - Izjave egiptovskega in izraelskega poslanika v Washingtonu - Burns odpotoval iz Londona - Angleški tisk odraža zaskrbljenost londonskih krogov

LONDON, 5. — Pred svojim odhodom iz Londona v Jeruzalem se je načelnik komisije za premirje OZN v Palestini general Burns danes dopoldne razgovarjal s predstavnikom britanske vlade Edenom. Na letališču je general Burns izjavil, da ne verjame, da bi se sedanji spopadi med Izraelom in Egiptom razvili v pravo vojno, dodal pa je, da je vedno nevarnost večjih spopadov.

Zatem je Burns izjavil, da po njegovem mnenju ne Izrael ne arabske države ne želijo vojne, da pa so eni in drugi prišli v tak položaj, iz katerega jim je težko izmotati se. Na vprašanje, kakšno je njegovo mnenje glede možnega sestanka med Ben Gurionom in Naserjem, je Burns odgovoril: «Bilo bi nenavadno imenitnega, če bi se lahko sestala, toda ne verjamem, da bi moglo priti do tega.»

Nato je Burns izjavil, da je njegova prva naloga stopiti v stik z opazovalci OZN na kraju samem in videti, ali sta Egipt in Izrael sprejela predloge, ki jima jih je pred tremi dnevoma poslal glavni tajnik OZN Hammarskjoeld. Med drugim je Burns potrdil, da se ti predlogi tičejo vzpostavitve normalnega stanja na demilitariziranem področju El Auja. Ni pa hotel odgovoriti na vprašanja glede vpliva pošiljk orožja Egiptu na povečanje napetosti med Egiptom in Izraelom. Izjavil pa je, da upa, da velike države ne bodo dovolile, da bi se tekma v oboroževanju razvila.

Z druge strani ni hotel izjaviti, katera od obeh držav naj bi bila odgovorna za zadnje incidente. Sporočil pa je, da je glavni tajnik OZN že protestiral pri izraelski vladi, ker so njene oblasti onemogočile opazovalcem OZN, da bi vršili svojo nalogo med vojaškimi operacijami na področju El Auja.

Na koncu je general Burns dejal, da bi bilo po njegovem mnenju želeti, da bi uvedli nadzorstvo nad dobavami orožja državam Srednjega vzhoda, kakršno je bilo v veljavi, preden je bil sklenjen sporazum med ČSR in Egiptom.

Zatem je v Washingtonu pomočnik ameriškega državnega tajnika za Srednji vzhod Allen sprejel izraelskega poslanika Ebana in egiptovskega poslanika Huseina. Po razgovoru z obema diplomatoma so objavili poročilo, v katerem je rečeno, da ZDA odločno podpirajo vse napore OZN za poravnavo spora med Izraelom in Egiptom na miroljuben način.

Izraelski poslanik Abba Eban je po razgovoru izjavil novinarjem, da je z državnim tajnikom govoril o predlogih za prenehanje sovražnosti v Palestini in da se je seznanil s stališčem Združenih narodov glede možnosti prenehanja sedanjih bojev. Dodal je, da mu je Allen predočil, da so ZDA zaskrbljene zaradi napetosti med Egiptom in Izraelom in da želijo, da bi se položaj čimprej razčistil. «Govoril sem Allenu, je dejal Eban, in zagotovil, da če bodo egiptovske sile ostale na svoji strani demarkacijske črte, bo lahko v največjem miru. Če pa ne bi se moglo zgoditi, da bi prekoračile demarkacijsko črto. Izrael je zelo zaskrbljen, ker egiptovski oddelki prihajajo čez demarkacijsko črto in se utrjujejo na izraelskem ozemlju z očitnim namenom, da tam ostanejo.» Eban je nato dejal, da zadnji incident pomeni pravo invazijsko dejanje in da pade odgovornost za te incidente na Egipčane. Dodal pa je, da je Allenu zagotovil v imenu izraelske vlade, da bo Izrael v konstruktivnem duhu in z naglico proučil predloge glavnega tajnika OZN. Dodal je, da z Allenom nista govorila o dobavah češkoslovaškega orožja Egiptu, njegova vlada pa pripravlja za ZDA prošnjo za orožje, ki bi ga Izrael potreboval za svojo obrambo.

Egiptovski poslanik Husein pa je izjavil, da so zadnji incidenti v Palestini «premišljeno napadalno dejanje Izraela», ki je v celoti odgovoren za krizo. Diplomat je zatem dejal, da je Allenu izjavil, da bi moralo biti poročilo, ki mu ga je Allen prebral, naslovljeno izključno Izraelu. «Egipt, je pripomnil, ni nikoli izvršil premišljenih in nevarnih dejanj. Mi Egipčani se samo branimo, toda hkrati nameravamo tudi brzdati naše akcije. Egipt se bo skušal izogniti nevarnemu večjemu spopadu in nikoli ne bo prišlo do spopada, če ne bomo prisiljeni v to». Na koncu je Husein dejal, da si Egipt želi miru, ter je izrazil upanje, da bo ameriška vlada protestirala zaradi delovanja Izraelcev, kakor sta že naslovila Foreign Office in glavni tajnik OZN.

Poročilo, s katerim ameriška vlada javlja, da podpira napore OZN za ureditev sedanjih sporov med Izraelom in Egiptom, pravi: «V zadnjih tednih, zlasti pa v zadnjih dneh, so ZDA z velikim zaskrbljenostjo ugotovile naraščanje sovražnosti med Izraelom in Egiptom. Po naših informacijah so tako z izraelske kakor z egiptovske strani prekršili sporazum o premirju, kar je povzročilo prelivanje krvi in človeške žrtve. ZDA obsojajo uporabo sile za reševanje sporov. Glavni tajnik OZN in general Burns sta stavila Izraelu in Egiptu predloge za izboljšanje sedanjega položaja ob skupni meji. ZDA odločno podpirajo napore OZN (zlasti pa sedanje predloge generala Burnsa) za mirno rešitev. Dobili smo tudi vesti, da opazovalcem OZN ni bilo dovoljeno izvrševati njihove funkcije. ZDA so še dalje mnenja, da morajo imeti opazovalci OZN popolno svobodo, da lahko izpolnijo svojo miroljubno nalogo. Namestnik državnega tajnika Allen je obvestil egiptovskega in izraelskega poslanika o ameriškem stališču ter je zahteval pojasnila o namenih njunih vlad v zvezi z omenjenimi vprašanji.»

Vsebina Burnsovega načrta sicer ni znana, domnevajo pa, da priporoča obema vladama, naj umakneta svoje čete s področij, kjer te čete ne bi smele biti. Načrt baje določa tudi nekatere spremembe v obmejnem področju, da se omejijo stične točke med vojaškimi silami Izraela in Egipta.

V Kairu so medtem javili, da so Izraelci danes zjutraj izvršili nov napad južno od kraja Khan Younis. Egiptovski oddelki so na napad odgovorili in Izraelci so se umaknili na svoje ozemlje. Opazovalci so takoj prišli na kraj spopada.

Iz Beiruta javljajo, da je neko sirsko letalo sestrelilo izraelsko letalo, ki je padlo na libanonsko ozemlje.

Stevilni angleški listi posvečajo danes mnogo prostora položaju na Srednjem vzhodu. «Daily Express» piše, da je «prav tako težko pripisati dejansko odgovornost za te spopade, kakor je težko ugotoviti obseg zatrjevanih uspehov».

«Strah in sovraštvo vladata na tem področju, pravi dalje list, in vsaka od obeh strani skuša naprtiti krivdo drugi. Prišli smo tako daleč, da se zdi večji spopad na Srednjem vzhodu blizu. Če bi Egipt začel sovražnosti, bi morala Anglija podpreti Izrael: toda obstaja tudi posebna pogodba z Jordanijo, na podlagi katere Velika Britanija dobavlja orožje vojski te države in se obvezuje vojaško podpreti jo v primeru vojne. Tako bi se Anglija v primeru spopada utegnila znajti istočasno na eni in drugi strani.» List zaključuje s pozivom, naj bo Anglija izven borb na Srednjem vzhodu,« ker nima nobenega vzroka, da bi se tu vmešavala ne za Arabce ne za Žide».

«Manchester Guardian» pa pravi, da so nujni «dokončni ukrepi» velikih sil, in dodaja: «Ker predstavlja Izrael našo odgovornost in ker se ZDA kažejo neodločne, mora Velika Britanija prevzeti pobudo in poudariti svojo podporo veljavnosti obstoja Izraela ter hkrati jasno pokazati svoje nasprotovanje vsaki preventivni vojni. Anglija bi namreč morala hkrati zahtevati sklicanje Varnostnega sveta in ponuditi vojaštvo za ohranitev miru.»

List pravi nato, da ni verjetnosti obnovitve splošne vojne med Izraelom in arabskimi državami, ker Egipt še ni pripravljen, druge arabske države pa ga v vsakem primeru želijo zadrževati. «V Izraelu pa, čeprav se vodi pritisk za preventivno vojno, bo previdnost verjetno prevladala. Toda če položaj v tem trenutku ni še rešen, kakor se zdi, bi se vendar utegnil naglo poslabšati.»

«Daily Telegraph» poudarja, da mir na Srednjem vzhodu ni samo življenjske važnosti za svet, pač pa je tudi bistvena odgovornost Velike Britanije in ZDA. Zato je treba pokazati, da sporazumi iz leta 1950 pomenijo nekaj več kakor «pobožno upanje, da bodo prevladali dobri nasveti».

Montgomery obiskal Eisenhowerja

DENVER, 5. — Maršal Montgomery, ki je včeraj prišel v Denver, se je danes razgovarjal z Eisenhowerjem.

Po razgovoru je Montgomery izjavil, da sta govorila o svetovnih vprašanjih, predvsem pa o Nemčiji. Montgomery je tudi izjavil, da se je nevarnost vojne «nekoliko oddaljila» in da bo «nevarnost atomske vojne pomagala k svetovnemu miru».

Danes sestanek Dulles-Tito

«V obeh svetovnih vojnah je skupna stvar družila naši dve ljudstvi», je poudaril Dulles v izjavi za beograjski radio

(Od našega dopisnika)

PULJ, 5. — Hotel «Riviera» je bil danes do večera polno zaseden. Poleg osebja ameriškega veleposlaništva v Beogradu in konzulata v Zagrebu je v hotelu rezerviralo sobe okoli 60 domačih in tujih novinarjev, medtem ko pričakujejo za jutri zjutraj prihod potniškega letala, ki bo pripeljalo iz Ženeve skupino 20 ameriških novinarjev.

V novinarskih krogih ugibajo, kaj bo predmet razgovorov med predsednikom Titom in Dullesom. Ve se, da se bodo sprejema na letališču udeležili z jugoslovanske strani državni tajnik Koča Popović, državni podtajnik Srdjan Prica, generalni sekretar predsednika republike dr. Joža Vilfan in drugi, medtem ko se bodo razgovorov poleg predsednika Tita udeležili tudi podpredsednik Kardelj, Popović, Prica, in načelnik v državnem tajništvu za zunanje zadeve Franc Kos. Dnevni red razgovorov še ni določen. Brez dvoma pa se bosta oba državnika razgovarjala predvsem o političnih vprašanjih, ki zadevajo Evropo, zlasti pa Balkan. Gotovo je tudi, da se bodo razgovarjali o vprašanjih v zvezi z odnosi med Vzhodom in Zahodom in ženevsko konferenco. Že vnaprej pa izključujejo možnost razgovorov o konkretnih vprašanjih glede jugoslovansko-ameriških odnosov, ki so že bila rešena ob Murphyjevem obisku v Jugoslaviji.

Po končanih razgovorih bo na Brionih tiskovna konferenca, ki bo dala odgovor na vsa dosedanja ugibanja novinarjev. Omenimo naj še govorico, da bo Dulles odpotoval z Brionov šele v ponedeljek zjutraj, ker ne izključujejo možnosti, da bo tiskovna konferenca šele po 17. uri. Znano pa je, da bi moral po dosedanjem programu Dulles že ob 17. uri odpotovati s puljskega letališča.

Iz varnostnih razlogov so sklenili, da bo Dullesovo letalo v primeru slabega vremena ali slabe vidljivosti nad Pulju pristalo v Gorici in da bo prišel ponj osebni avto ameriškega veleposlanika v Beogradu Riddlebergerja, ki ga bo skozi Trst pripeljal v Pulj. Vsekakor pa je nocoj vreme v Pulju lepo, brez vetra in skoraj brez oblakov.

V zvezi z obiskom se posebej poudarja dejstvo, da je Dulles sploh prvi državni tajnik ZDA, ki bo obiskal Jugoslavijo.

E. KRAVS

BEOGRAD, 5. — Ameriški državni tajnik John Foster Dulles je danes pred odhodom iz Ženeve dal naslednjo izjavo radiu Beograd:

«Zelo sem zadovoljen, da imam priložnost spregovoriti nekaj besed jugoslovanskemu ljudstvu. Jutri bom prvič videl vašo deželo, ko bom obiskal predsednika republike na Brionih. Pričakujem ta obisk in priložnost, ki ga daje za izmenjavo mišljenj o aktualnih vprašanjih. Skupna stvar je družila naši dve ljudstvi v dveh svetovnih vojnah. Borba Jugoslavije za neodvisnost in za ohranitev te neodvisnosti je dramatično poglavje v zgodovini. Vaše ljudstvo je več kot enkrat jasno pokazalo, da ne želi biti nikomur satelit. Mi pozdravljamo to stališče. Vi hočete biti neodvisni, da napredujete, da ste svobodni v izbiranju vaše usode. To žele tudi Amerikanci za Jugoslavijo, za sebe in za vsak narod. Ta skupna stvar veže naši ljudstvi in jaz upam, da bo stalno rasla in se krepila».

B. B.

38-LETNICA OKTOBRSKE REVOLUCIJE

Na današnji dan — 7. novembra — je pred 38 leti delovno ljudstvo Rusije vzpostavilo oblast delavcev in kmetov pod vodstvom velikega Lenina, osvobodilo zasužnjene narode in začelo graditi prvo socialistično državo na svetu. Vpliv velike oktobrske revolucije na razvoj delavskega gibanja vsega sveta je bil ogromen: danes, po 38 letih, se je delovno ljudstvo vseh držav v veliki meri približalo svojim ciljem, številni zasužnjeni kolonialni narodi so se osvobodili in se osvobajajo in ljudstva posameznih dežel si v skladu z danimi pogoji že gradijo socializem, se borijo za ohranitev miru, proti razdelitvi sveta na vojaške bloke a za mirno sožitje med narodi.

LENIN GOVORI NA VSERUSKI KONFERENCI VOJAŠKIH ORGANIZACIJ RUSKE SOCIALDEMOKRATSKE DELAVSKE PARTIJE BOLJŠEVIKOV LETA 1917.

Povratek Ben Jusefa na prestol določen na seji francoske vlade

V Rabat se bo sultan verjetno vrnil 18. novembra - Danes ponoven razgovor med sultanom in Pinayem - Mendes France izvoljen za prvega podpredsednika radikalne stranke

PARIZ, 5. — Francoski ministrski svet je danes odobril povratek Mohameda Ben Jusefa na maroški prestol. Seja vlade je bila nocoj takoj po povratku Pinaya iz Ženeve. Domnevajo, da se bo Ben Jusef vrnil v Rabat 18. novembra, na obletnico svojega prihoda na prestol leta 1927. Kakor je znano, je francoska vlada Ben Jusefa odstavila v avgustu 1953.

Pred sejo vlade je zunanji minister Pinay novinarjem izjavil, da se bo sestal z Ben Jusefom jutri popoldne. Domnevajo, da se bosta Pinay in Ben Jusef med drugim razgovarjala o sledečem: 1. Delitev oblasti med sultanom in maroško vlado. Do svojega odhoda z izgnanstvo je bil Ben Jusef vsaj teoretično absolutni vladar. Sedaj pa domnevajo, da se strinja z maroškimi nacionalisti glede uvedbe ustavne monarhije. 2. Sestava prve predstavniške vlade v Maroku. Kronski svet, ki je določil Ben Slimana za ministrskega predsednika, je odstopil in sultan bo moral odločiti, ali naj imenuje drugega ministrskega predsednika, ali pa naj potrdi pooblastilo Ben Slimanu, ki ga je predlagala stranka Istiklal. 3. Bodoči francosko-maroški odnosi. Francoski predstavniki so mnenja, naj bi ti odnosi zavzeli obliko «neodvisnosti v medsebojni odvisnosti». Nacionalisti zahtevajo, naj se pogajanja med francosko vlado in novo maroško vlado začnejo v zvezi s spremembo pogodbe iz leta 1912, ki določa uvedbo francoskega protektorata.

Po seji vlade je Pinay novinarjem izjavil, da so na seji govorili tudi o ostavki, ki jo je podal generalni rezident v Maroku general Boyer De La Tour, niso pa govorili o njegovem nasledniku.

Poročilo o sklepu vlade pravi: «Francoska vlada z zadovoljstvom ugotavlja, da se kriza, ki je toliko časa razdvajala Maroko, sedaj lahko konča s soglasnim sporazumom maroškega ljudstva. S povratkom Mohameda Ben Jusefa na prestol je sedaj odprta pot za konstruktivna pogajanja.

Vladar, ki je sedaj gost Francije, se mora v kratkem vrniti v Maroko. Francoska vlada, zvesta politiki, ki jo je obrazložila v svoji izjavi 1. oktobra 1955, in načelom, ki jih je obrazložil ministrski predsednik pred narodno skupščino 8. oktobra 1955, namerava pomagati Maroku, da doseže v okviru medsebojne odvisnosti s Francijo položaj moderne, svobodne in suverene države v skladu z vodilnimi načeli, ki so omenjeni v pismih, ki sta si jih izmenjala armadni general Catroux in Sidi Mohamed Ben Jusef 8. in 9. septembra 1955 v Antsirabe».

Opoldne je bil sultan Ben Jusef gost na kosilu, ki mu ga je priredil minister za prekomorska ozemlja Teitgen.

Vest, da je francoska vlada sklenila zopet postaviti Ben Jusefa na prestol, so Marokanci sprejeli z velikim zadovoljstvom. V zadnjem tednu se Marokanci pripravljajo na manifestacije, ki bodo po vsej deželi, ko se bo Ben Jusef vrnil v domovino.

Na kongresu radikalno-socialistične stranke je bil Mendes France danes izvoljen za prvega podpredsednika stranke s 1003 mandati. Kakor je znano, je bil Edouard Herriot, ki ima sedaj 83 let, ponovno izvoljen za predsednika stranke.

Danes zjutraj je na seji kongresa Mendes France podal poročilo o položaju v Severni Afriki, zlasti pa v Alžiru. Izjavil je, da je treba že sedaj ustvariti pogoje, ki naj omogočijo v Alžiru rešitev v ozračju vzpostavljenega zaupanja, ter je poudaril, da je nujno potrebno čim hitreje organizirati volitve ob popolnem spoštovanju človeških pravic in individualnih svoboščin. Zahteval je prenehanje kolektivnih represalij in samovoljnih aretacij ter velikodušne ukrepe v korist interniranceni. Dodal je, da bodo ti ukrepi zmanjšali število upornikov na majhne ostanke, ki jih bodo policijske sile lahko eliminirale. S tem bo prebivalstvo ponovno dobilo zaupanje v Francijo. Istočasno pa je potrebno reorganizirati policijo in izvesti strogo čistko v upravnem aparatu.

Z druge strani, je nadaljeval govornik, se je treba potruditi, da se muslimanom omogoči dostop v državne in javne službe. Potrebna je čim širša vključitev muslimanov tako v upravo kakor v privatna podjetja in vlada bo morala razpolagati s širokimi pooblastili, da izvede ta načrt. Potrebno je tudi pripraviti in izvesti šolski načrt, ker samo 500.000 otrok hodi sedaj v šolo, medtem ko bi moralo število znašati 2 milijona.

V zvezi z gospodarskimi in še posebej agrarnimi vprašanji v Alžiru je Mendes France zahteval odločno akcijo za razdelitev nekaterih veleposestev, za zvišanje mezd kmetijskim delavcem, razvoj kmetijskih šol in reformo glede kmetijskih pogodb. Zahteval je tudi ustanovitev posebne službe za pomoč družinam alžirskih delavcev, ki bivajo v Franciji. Predlagal je tudi, naj vojaške oblasti ustvarijo v Alžiru posebne formacije, v katerih okviru naj bi se razvila poklicna kvalifikacija.

Pred zaključkom svojega poročila je Mendes France zahteval revizijo volilnih seznamov in dejal, naj nihče ne trdi, da bi volitve v Alžiru privedle v skupščino sovražnike Francije. «Bolje je, je dejal Mendes France, da se ti lahko izrazijo v skupščini, kakor da bi šli v gozdove».

Kongres je danes na predlog Mendes Francea črtal iz resolucije komisije za splošno politiko ultimat ministrom, ki jih poziva, naj izstopijo iz vlade ali pa bodo izključeni iz stranke, če ne bo dosežena ukinitev volilnega zakona o povezavi. Mendes France je poudaril, da gre za vprašanje vesti posameznih ministrov. Resolucija, ki je bila sprejeta, poziva senatorje, ki bodo prihodnji teden razpravljali o volilnem zakonu, naj podprejo nov zakon, ki naj temelji na glasovanju po okrožjih. Kongres je odobril tudi volilni program, ki ga je predlagal akcijski odbor pod predsedstvom Mendes Francea. Prihodnja seja bo jutri zjutraj.

Pripadniki bivše Wehrmacht v novi nemški vojski

BONN, 5. — Izmed prvih 240.000 mož zahodnonemške vojske jih bo 160.000 prvič obleklo vojaško suknjo; gre za mladeniče letnikov 1928-1935. Ostali pa so že bili vojaki. Iz bivše Wehrmacht bo prišlo 20.000 izmed 30.000 predvidenih oficirjev, 40.000 izmed 120.000 podčastnikov in 10.000 izmed 90.000 vojakov.

Utrillo umrl

PARIZ, 5. — Danes opoldne je v Daxu v departmaju Landes umrl znameniti slikar Maurice Utrillo. Imel je 72 let. Utrillo se je rodil 26. decembra 1883 v Parizu. Bil je sin Suzanne Valadon, ki je bila tudi slikarka. Svoje umetniško delovanje je začel z 18 letom. Od njegovih del so številna v raznih evropskih muzejih.

Gronchi poudarja v Palermu prednost splošne koristi pred osebno

Predsednik republike o možnostih napredka Sicilije, če se bo zasebna pobuda znala vskladiti s splošnimi interesi - Polemika zaradi neprikladnega poročanja RAI o vprašanju sprejema v OZN

(Od našega dopisnika)

RIM, 5. — Medtem ko poteka notranjepolitično življenje predvsem v pričakovanju parlamentarnih diskusij o nekaterih osnovnih zakonih, ki se bodo začele prihodnji teden, se je danes razvnela polemika o sprejemu Italije v OZN, v katero je bil prisiljen poseči tudi zunanji minister Martino. Povod za to polemiko je dala kratka včerajšnja vest italijanskega radia, ki je v ostrem polemičnem tonu opozarjala, da je to vprašanje še vedno zelo zapleteno in da je glavna ovira za sprejem Italije sovjetski veto.

Zunanji minister Martino je imel danes predpoldne dolg razgovor z ministrskim predsednikom Segnijem. Po razgovoru so novinarji Martina najprej vprašali, ali ima kaj novih poročil iz Ženeve. Minister je odgovoril, da bo opazovalec italijanske vlade Bova Scoppa, ki se je te dni med drugim razgovarjal z Dullesom in Molotovom, v kratkem prispel na poročanje v Rim. Sicer pa je Bova Scoppa dnevno brzojavno obveščal zunanje ministrstvo o poteku konference in o svojih razgovorih, je dejal Martino.

Ko so nato Martina vprašali za mnenje o vprašanju sprejema Italije v OZN in o polemiki, ki jo je sprožila vest RAI, je najprej poudaril, da je besedilo vesti prebral šele danes zjutraj v časopisih in da palača Chigi ni bila o njej obveščena. Dodal je, da gre za stare in že znane stvari, da je namreč ZSSR doslej vedno postavljala veto proti sprejemu Italije v OZN.

Ker je ne le zunanji minister Martino, temveč tudi ministrski predsednik Segni zanikal, da bi imel kaj opravka z vestjo RAI, ki so jo v glavnem razlagali kot napad na kanadski predlog o istočasnem sprejemu 18 kandidatov v OZN v skladu s stališčem prejšnjih vlad, da pritiče Italiji članstvo v OZN sami po sebi, ne glede na to, ali bo sprejeta še kakšna druga država ali nobena, si v političnih krogi zastavljajo vprašanje, odkod radiu vest, ki je imela obliko uradnega ali uradno navdahnjenega pojasnila. V večini primerov je bil odgovor: Saragat. Dejansko je bilo v zadnjem času večkrat opaziti, da se podpredsednik vlade v imenu PSDI postavlja bolj na desno od demokristjanskega predsednika vlade in liberalnega zunanjega ministra, kadar gre za zunanjepolitično in notranjepolitično pomiritev.

Saragatovemu namigovanju o možnosti novih volitev odgovarja Nenni v jutrišnji številki glasila PSI «Avanti»: če govori Saragat o volitvah, je tako, kot da bi nas vabil na ženitovanje, pravi Nenni.

Segni je danes govoril tudi z ministrom za proračun Vanonijem, ki je toliko okreval, da bo lahko prisostvoval prihodnji vladni seji, in s prosvetnim ministrom Rossijem. Z obema je obravnaval vprašanje državnih nameščencev in šolnikov.

Predsednik republike Gronchi je bil danes drugi dan v Palermu, kjer je nadaljeval z obiskom mestnih okrajev in ustanov. V kratkem nagovoru v občinski palači je poudaril, da je videl na Siciliji še vedno preveč revščine, «posledico stoletne zanemarjenosti». Dodal je, da je Sicilija zdaj morda na pragu povsem novega razvoja, ker so ugotovili v njenih tleh mnoga naravna bogastva. «Če bodo ta bogastva pravilno izrabljena, če se bo vskladila zasebna pobuda s potrebno in neomajno budnostjo javne oblasti, bodo ta bogastva v veliko korist skupnosti», je dejal Gronchi.

Vprašanja odnosov med zasebno pobudo in splošnimi interesi se je Gronchi skoraj polemično dotaknil tudi med sprejemom v Trgovinski zbornici, kjer mu je predsednik podaril spominsko zlato plaketo z vrezanim odstavkom iz predsednikove nastopne poslanice: «Iskanje novih oblik gospodarstva se ne more ločiti od volje, da se zaščiti popolno uveljavljanje svobode posameznika.»

V svojem nagovoru je Gronchi dejal, da je s temi besedami hotel «pregnati neutemeljeno bojazen in spodbuditi vsakega državljana, naj mobilizira v disciplinirani svobodi svoje umske sposobnosti in svojo voljo v lastno korist in v splošnem interesu». Nadaljeval je: «Takrat sem poudaril in tudi danes poudarjam ta skupni interes, kajti če je na eni strani res, da nihče, pa naj je znanstveno še tako oborožen, ne more reči, kakšna bo gospodarska in družbena ureditev prihodnosti je na drugi strani nedvomno res, da prehajamo v dobo, ko se mora zmanjšati važnost posebnih interesov pred skupno koristjo.» Poudaril je tudi potrebo «popolnega in dejanskega priznanja pravic dela».

Ob 20. uri se je Gronchi s križarko «Duca degli Abruzzi» odpeljal iz Palerma v Neapelj.

A. P.

PRIHODNJI TEDEN V ŽENEVI morda razgovori o razorožitvi

Medtem ko so vsi štirje zunanji ministri Ženevo zapustili, sta tja prispela Stassen in Soboljev, pričakujejo pa tudi Mocha - Več uspeha kot uradni razgovori obetajo neuradni stiki o vprašanjih, ki niso na dnevnem redu

ŽENEVA, 5. — Konferenca je danes počivala, edino izvedenci zahodnih delegacij so se sestali danes predpoldne na sedežu ameriške delegacije in opravljali običajno delo koordiniranja vzajemnih stališč.

Poleg tega sta se v Palači narodov sestali obe štiristranski delovni skupini, ki jih je konferenca doslej ustanovila. Na obeh sejah so govorili o različnih aspektih vprašanja odnosov med Vzhodom in Zahodom. Izvedencem se doslej še ni posrečilo doseči sporazuma o proceduri. Zahodni predstavniki hočejo, da bi bila dana prednost vprašanjem svobode informacij, povečanja kulturnih stikov in ukinitve omejitev za potovanje iz zahodnih v vzhodne dežele in narobe, s sovjetske strani pa bi želeli dati prednost vprašanju trgovine med Vzhodom in Zahodom in ukinitvi ovir za svobodno blagovno izmenjavo. Obe delovni skupini morata predložiti ministrom poročilo o svojem delu do 10. novembra.

Ministri so medtem zapustili Ženevo. Prvi je odpotoval Molotov, ki se je z nekaterimi tajniki z letalom odpeljal v Moskvo. Pred odhodom ni hotel dati novinarjem nobenih izjav. Dulles in Pinay pa sta morala odložiti odhod za nekaj ur, ker zaradi slabega vremena nad Parizom letali, ki bi morali priti ponju, nista mogli vzleteti. Pinay je odpotoval opoldne, Dulles pa pičlo uro kasneje. Tudi Dulles pred odhodom ni hotel dati nobenih izjav. Pač pa je dal nekoliko poprej kratek intervju dopisniku radia Beograd v zvezi s svojim jutrišnjim obiskom v Jugoslaviji.

Popoldne je prispel v Ženevo posebni svetovalec predsednika Eisenhowerja za vprašanja razorožitve Harold Stassen. «Še enkrat prihajam v Ženevo — je dejal Stassen novinarjem — v skladu z Dullesovo željo, da bi sodeloval pri njegovem prizadevanju, da se uresniči predsednikov cilj to je trajen in pravičen mir. S svojimi tremi svetovalci bom pripravil teren za diskusijo o drugi točki dnevnega reda (razorožitev in omejitev oborožitve) in o predlogu predsednika Eisenhowerja o letalskem nadzorstvu». Stassen pa ni hotel odgovoriti na vprašanje, ali morda prinaša nove predloge za razorožitev. Omejil se je na izjavo, da bo nove predloge, če jih bo kaj predložil državni tajnik Dulles.

Z istim letalom je prispel v Ženevo tudi sovjetski predstavnik pri OZN in sedanji predsednik komisije OZN za razorožitev Arkadij Soboljev. V kratkem pričakujejo v Ženevi tudi francoskega predstavnika v razorožitveni komisiji OZN, Julesa Mocha.

Kot poročajo danes iz Bonna, bo zahodnonemški zunanji minister von Brentano v torek odpotoval v Ženevo, kjer se bo v sredo sestal s tremi zahodnimi zunanjimi ministri. Ni znano, ali bo Brentano govoril tudi z Molotovom. O tej možnosti je bilo govora v Bonnu, toda zahodnonemška vlada se postavlja zadnje dni na stališče nekake prikrite sovražnosti do ZSSR. Že v nedeljo pa bo prispel v Ženevo voditelj nemške socialdemokratske opozicije Erich Ollenhauer, ki se hoče podrobneje seznaniti z delom konference. Zahodnonemška socialdemokratska stranka ima v Ženevi svojega posebnega opazovalca. Iz Ženeve bo Ollenhauer odpotoval na Dunaj, kjer se bo v sredo začel kongres avstrijske socialistične stranke. V Bonn se bo Ollenhauer vrnil 10. novembra.

Ko bo konferenca v torek spet začela z delom bo na dnevnem redu še vedno prva točka — nemška združitev in evropska varnost. Ker pa ne kaže, da bi konferenca mogla kaj prida doseči glede združitve Nemčije, je mogoče, da bo prešla k drugi točki dnevnega reda (razorožitev). Za to bi govoril tudi prihod Stassena in Soboljeva ter napovedani prihod Julesa Mocha. Če so današnje informacije točne, bo v prvih dneh prihodnjega tedna prišlo do razgovora med ameriškim obrambnim ministrom Wilsonom in načelnikom sovjetskega generalnega štaba, maršalom Sokolovskim. Oba sta člana delegacij v Ženevi.

Poleg treh uradnih točk dnevnega reda pa so v Ženevi aktualna tudi nekatera druga vprašanja, ki se obravnavajo ob robu konference in ki obetajo kaj več uspeha. Po zadnjih obvestilih bi bilo mogoče sklepati, da se ameriško-kitajski odnosi izboljšujejo in da je mogoče v kratkem upati v sestanek med Dullesom in Čuenlajem. Medtem ko se ponovno govori o možnosti konference o Srednjem vzhodu, sta se Molotov in MacMillan lotila vprašanja volitev v Vietnamu v skladu z ženevskim premirjem, obenem pa se razpletajo razgovori in posvetovanja o vprašanju sprejema novih članov v OZN. Med doslej izključenimi kandidati je tudi Italija.

V Ženevi sodijo, da bo tridnevni počitek omogočil mirnejši preudarek o vprašanjih uradnega in neuradnega dnevnega reda in da bodo ministri tudi po posvetovanjih s svojimi vladami morda našli pot k bolj sproščeni skupni govorici.

MacMillan, ki je potoval iz Ženeve do Pariza z vlakom, nato pa z letalom, se je danes v Londonu že sestal z ministrskim predsednikom Edenom. Weekend pa bo MacMillan prebil na deželi.

Makarios o zahtevah ciprskega ljudstva

ATENE, 5. — Nadškof Makarios je zanikal, da je bil med njim in britanskim guvernerjem na Cipru generalom Hardingom dosežen sporazum, in je izjavil, da je britanska vlada zavrnila predloge ciprskega ljudstva, ki so predstavljale skrajne koncesije. Ti predlogi so: 1. Priznanje pravice ciprskega ljudstva do samoodločbe. 2. Takojšnja uvedba ustave na načelu avtonomne vlade, ki naj se izdela s sodelovanjem nadškofa Makariosa. 3. Ciprska skupščina, ki bi jo predvidevala ustava, naj se pooblasti, da se pogaja z britansko vlado o dnevu, ko naj ciprsko ljudstvo dobi pravico do samoodločanja.

Slovesna otvoritev obnovljene dunajske Opere

DUNAJ, 5. — Nocoj je bila na Dunaju slovesna otvoritvena predstava v obnovljeni Operi, ki so jo opustošile rušilne in zažigalne bombe med letalskim napadom 12. marca 1945. Uničena sta bila oder in del dvorane, očrnelo pa je slopje s praznimi okni pa je stalo v najprometnejšem delu Dunaja, na vogalu Ringa in Kaerntnerstrasse, kot nekak simbol neurejenih povojnih razmer. Dunajska Opera je pomenila za Avstrijce vrh njihove kulturne tradicije, zato je razumljivo, da so dali današnjemu dogodku kar najbolj slovesno obeležje, pa tudi, da so za otvoritveno predstavo izbrali prav Beethovnovega «Fidelia», kjer končno svobodoljubje zmaga nad zatiranjem in kjer sta vztrajnost in zvestoba bogato poplačani. S tem je bila nocojšnja premiera tudi nekaka proslava komaj pridobljene neodvisnosti na najvišji kulturni ravni.

Ta pomen prireditve poudarja tudi navzočnost številnih najvidnejših osebnosti iz političnega, glasbenega, sploh kulturnega in gospodarskega življenja iz vsega sveta. Iz vseh najvišjih avstrijskih predstavnikov so predstavi «Fidelia» prisostvovali ameriški državni tajnik Foster Dulles, mnogi diplomati, med njimi tudi veleposlanica ZDA v Rimu, industrijski veljaki (od Firestona in Forda do Marzotta in Olivettija), ravnatelji svetovnih gledališč, znani skladatelji in dirigenti, poleg tega pa 250 novinarjev iz vsega sveta, od Santiaga v Čilu do Vladivostoka, 34 radijskih kronistov iz raznih držav in predstavniki televizije itd.

Glavno vlogo Florestana je pel Slovenec Anton Dermota.

Pred poslopjem se je na Ringu zbralo več tisoč ljudi, ki so poslušali prenos opere po zvočnikih.

Zjutraj je bila prva slovesnost, ko je minister za obnovo Illig izročil ključe gledališča prosvetnemu ministru Drimmelu. Ta je v svojem govoru poudaril, da izbor «Fidelia» za prvo predstavo «simbolizira željo naroda, podvrženega tujemu gospostvu, po svobodi». Slovesnosti so se udeležili predsednik republike Koerner, predsednik parlamenta Huerdes, kancler Raab z vsemi člani vlade, diplomatski zbor in drugi, dunajski simfoniki pa so odigrali dve skladbi.

TRŽAŠKI DNEVNIK

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1893 umrl slavni ruski skladatelj Peter I. Čajkovski.

Danes, NEDELJA 6. novembra Lenart, Ratislav
Sonce vzide ob 6.50 in zatone ob 16.47. Dolžina dneva 9.57. Luna vzide ob 23.12 in zatone ob 12.42.
Jutri, PONEDELJEK 7. novembra Engelbert, Zdenko

ČUDNO STALIŠČE DEMOKRISTJANSKEGA GLASILA «LA PRORA»

Diskusija o carinskih olajšavah preprečuje izvajanje trg. sporazuma?

Milanski list «Il Sole» o težavah pri izvajanju videmskega sporazuma

Milanski gospodarski list «Il Sole» prinaša obširnejši članek o gospodarskih rezultatih videmskega sporazuma o obmejnem prometu. List navaja različne težave pri izvajanju tega sporazuma in zaključuje, da bi po tem sporazumu letni obmejni promet prav lahko dosegel okrog 2 milijarde lir in v nadaljnjem razvoju znatno presegel to vsoto.

Osnovno za ta promet predstavlja gospodarstvo bivše cone «B», ki je vedno razpolagalo s precejšnimi presežki krompirja, mleka, vina, rib, sadja, zelenjave itd. (skupno okrog 40.000 ton) in ki je te presežke izvažalo v Trst. Po drugi strani pa so ti kraji vedno kupovali v Trstu številne industrijske izdelke.

Ti zanimivi podatki milanskega gospodarskega lista pričajo, da ima videmski sporazum o obmejnem prometu tudi pomemben gospodarski značaj, saj bi razširil blagovno izmenjavo in koristil tako gospodarstvu Trsta kot sosednjih jugoslovanskih pokrajin. To kljub temu, da se videmski sporazum nanaša izključno na osebni promet, kjer je dovoljeno prenašati le neznatne količine blaga in na uvoz odnosno izvoz poljedelskih pridelkov kmetovalcev - dvolastnikov.

Še znatno pomembnejše bi bilo torej izvajanje trgovinskega sporazuma, ki predvideva znatno trgovinsko izmenjavo med Trstom in sosednimi jugoslovanskimi področji. Ta sporazum je bil podpisan med italijansko in jugoslovansko vlado že 1. aprila tega leta skupaj z ostalimi gospodarskimi sporazumi. Medtem ko se vsi ostali gospodarski sporazumi ugodno izvajajo — saj se je med tem časom izredno povečala izmenjava med Italijo in Jugoslavijo — pa se prav sporazum o obmejnem trgovskem prometu še vedno ne izvaja.

V tej zvezi je značilno stališče glasila tržaške DC «La Prora», ki piše v zadnji številki, da se sporazum ne izvaja zaradi diskusije o carinskih olajšavah. Ta razlog je kaj čuden, saj je znano, da je italijanska vlada v posebni klavzuli omenjenega sporazuma že pristala na carinske olajšave v dosedanji obliki. Kako je mogoče kar na lepem preklicati že podpisani dogovor?

Predvsem pa so te carinske olajšave v preteklosti koristile tržaškemu gospodarstvu in bi lahko v znatni meri okrepile trgovinski promet prav sedaj, ko se na osnovi sporazuma odpirajo znatno večje možnosti za obojestransko koristne izmenjave.

«La Prora» trdi, da te carinske olajšave niso koristile niti tržaškemu gospodarstvu, še manj pa tržaškemu prebivalstvu, ker naj bi se z njimi okoristili le ozki trgovski krogi. Kot potrditev te ugotovitve pa navaja meso, katerega uvoz je bil delno oproščen carine in katerega tržaške gospodinje ne plačujejo ceneje (raje draže) kot v ostalih pokrajinah Italije.

Te ugotovitve veljajo v resnici za meso, vendar pa so netočne za vse ostale predmete. Visoke cene mesa na tržaškem notranjem trgu pa niso odvisne od uvoza in izvoza temveč od monopola, ki se je v Trstu ustvaril v trgovini z mesom na veliko in katerega podpirajo prav demokristjanski krogi. O tem se je že mnogo razpravljalo v tržaškem tisku in ni dvoma, da bi razbitje tega monopola koristilo tako tržaškim gospodinjam, ki bi meso plačevale ceneje, kot tudi mesarjem, ki bi zaslužili nekaj več in s tem prebrodili ostro krizo njih kategorije.

Številni pa so nasprotni primeri, v katerih so uvozne olajšave v odločilni meri vplivale na trg. Zanimivo je, da letos spomladi v začetku ni prišlo do večjega uvoza zgodnjih češenj in da so bile zaradi tega češnje na tržaškem trgu izredno drage. Do uvoza pa ni prišlo prav zaradi neizvajanja omenjenega sporazuma. Čim pa je oddelek za zunanjo trgovino generalnega komisariata vsaj delno ugodil številnim prošnjam za uvoz češenj iz sosednjega jugoslovanskega področja, je njih cena izredno padla.

Skrajni čas bi bil, da bi padle zadnje ovire za izvajanje sporazuma o trgovinski izmenjavi med Trstom in sosednjimi jugoslovanskimi področji, saj bi ta sporazum omogočil živahne gospodarske stike med dvemi področji, ki se gospodarsko spopolnjujeta.

Obmejni promet v drugi polovici oktobra

Po podatkih Vladnega generalnega komisariata, se je promet oseb po kopnem in po morju med Trstom in obmejnimi jug. občinami v okviru videmskega sporazuma, v drugi polovici oktobra znatno povečal, kar je pač odraz vedno večjega števila že vidiranih propustnic. Od vključno 16. okt. do vključno 31. okt. je prišlo z italijanskimi avtobusi v Trst 1034 in odpotovalo 1321 oseb, z italijanskimi parniki pa je prišlo v Trst 1307 in odpotovalo 1081 oseb. V istem razdobju je prispelo v Trst z jugoslovanskimi avtobusi 764 in odpotovalo 994 oseb, z jugoslovanskimi parniki pa je prispelo v Trst 301 in odpotovalo 398 oseb. Skupno je v drugi polovici oktobra prišlo v Trst 3406 oseb, odpotovalo pa jih je 3794.

Lizzadri in Pezzi pri dr. Palamari

Včeraj je dr. Palamara sprejel člana tajništva CGIL, parlamentarca Lizzadrija in Pezzija, ki ju je spremljal tajnik Delavske zveze Radich. Razpravljali so o vprašanjih, ki se tičejo tržaških delavcev.

S SESTANKA KMEČKE ZVEZE V SV. KRIŽU

Potrebno je povečati rentabilnost kmetijstva

Živahna diskusija o številnih vprašanjih, ki zadevajo naše kmetovalce in odnos oblasti do kmečkega gospodarstva

Snoči je bil v Križu sestanek članov Kmečke zveze, na katerem so obravnavali razna kmetijska vprašanja. Tov. Kosmina, tajnik KZ, je podal kratko poročilo, v katerem se je najprej dotaknil splošnega gospodarskega položaja na našem področju s posebnim poudarkom na kmetijstvo. Ugotovil je, da kmetijstvo propada tudi zato, ker se mladina ne zanima dovolj za obdelovanje zemlje, in dejal, da bi morali napeti vse sile, da se kmečko gospodarstvo ohrani vsaj na sedanji ravni, kar je tudi pogoj za naš nacionalni obstoj na tem področju. Tudi razni kapitalisti iz Trsta, ki bi radi kupili našo zemljo ob obali, nimajo pri tem samo gospodarskih ampak tudi raznarodovalne načrte: izriniti bi namreč hoteli naš živelj.

Nato je navedel nekaj ukrepov, ki bi bili potrebni, da bi postalo kmetistvo bolj rentabilno. Modernizirati bi morali obdelavo zemlje; spremeniti povsod, kjer je mogoče, ekstenzivno obdelovanje v intenzivno s spremembo kultur. Močno bi se na primer splačalo pridelovanje povrtnine, kar dokazuje primer Plavčanov. Potem je poudaril, da bi bilo koristno, da bi se kmetje v večjem obsegu posluževali predvsem podpor kmetijskega inšpektorata za izboljševalna dela, nabavo semen, zidanje gospodarskih poslopij itd. Govoril je tudi o zakonu o dolgoročnih posojilih kmetom. Kritiziral je odnos kmetijskega inšpektorata do kmetov, ker ne upošteva, da je 95 odstotkov kmetov Slovencev. Inšpektorat je tudi premalo povezan s kmeti, ne skrbi za tečaje in predavanja v njihovem materinem jeziku, kar se dogaja tudi zato, ker je na njem zaposlen samo en slovenski strokovnjak. Zato bi morali seveda zaposliti več slovenskih strokovnih moči. Sicer pa oblasti sploh zanemarjajo kmetijstvo, ki je važna gospodarska panoga saj znaša skupna vrednost kmečke proizvodnje na tem ozemlju 2 milijardi lir. Tov. Kosmina se je tudi vprašal, čemu še niso raztegnili na naše področje zakona o bolniškem zavarovanju kmetov. Končno je še omenil, kako skuša organizacija «Coltivatori diretti» z raznimi vabami pritegniti naše kmete.

Nato se je razvila živahna diskusija, v kateri so razpravljali o vprašanju zastopstva naših kmetovalcev v trgovinski zbornici, o posojilih, podpori inšpektorata za razna dela in drugih vprašanjih. Posebno so poudarili nujnost uvedbe raznih tečajev in predavanj, na katerih bi se kmetje seznanili z moderno agrotehniko, pravilno uporabo umetnih gnojil, gojenjem cvetlic itd. Na koncu je spregovoril še agronom inž. Pečenko, ki je navedel nekaj primerov o rentabilnosti intenzivnega obdelovanja s sajenjem povrtnin, poudaril važnost pravilne uporabe umetnih gnojil in odgovoril na nekaj vprašanj navzočih.

10 LET PO ZAKLJUČENI SVETOVNI VOJNI

Bivši pomorščaki „Saturnie" zahtevajo priznanje svojih pravic

Pritiče jim zakonito priznana pravica do nagrade za rešitev ladje in za sodelovanje z zavezniškimi silami

Skupina 84 pomorščakov, ki so bili med vojno v službi na motorni ladji «Saturnia» in ki že mnogo let zahtevajo nagrado za rešitev ladje in nagrado za sodelovanje v vojni z zavezniškimi silami, nam je poslala v objavo naslednje pismo:

«Moštvo ladje «Saturnia», ki je bilo vkrcano na njej od septembra 1943 do konca vojne in ki je 8. septembra rešilo ladjo pred Nemci, nekaj dni pozneje pa iz plitvin pri Brindisiju na katere je nasedla, moštvo ki je med vojno ostalo na ladji in je v tem času napravilo 14 potovanj preko Atlantskega oceana skupno z zavezniškimi ladjami, je z veseljem pozdravilo vrnitev ladje v Trst. To je bilo še posebno zadoščenje, ker se člani moštva ladje, ki so bili na njej med vojno, zavedajo, da so napravili vse kar je bilo v njihovih močeh za njeno rešitev. Brez njih se ladja sedaj ne bi vrnila v naše pristanišče.

Hkrati pa z razočaranjem ugotavlja, da mu do sedaj še niso priznali zasluge za to rešitev in niti zakonito priznane pravice kot je na primer nagrada za rešitev ladje in nagrada za sodelovanje v vojni z zavezniškimi silami. Zato so bili prizadeti pomorščaki primorani, da zadevo prijavijo sodišču, da dosežejo priznanje svojih pravic.

Ti pomorščaki pričakujejo, da jim bodo v sedanjem trenutku zadoščenja, ko sta se motorni ladji «Saturnia» in «Vulcania», vrnili v Trst tržaški časniki pomagali in obvestili javnost o njihovem položaju, ter jim s tem tudi pomagali doseči odrekane jim pravice».

Prav radi objavljamo gornje pismo, ker je neverjetno, da pristojni organi še niso rešili upravičenih zahtev teh pomorščakov, ki so s svojim pogumom rešili državi ladjo milijardne vrednosti in pogumno nadaljevali svojo dolžnost v borbi proti nacifašizmu. Po drugi strani pa vemo, da je danes mnogo takšnih, ki so se do zadnjega dneva vojne borili ob strani nemškega okupatorja in sedaj uživajo visoke pokojnine in vse časti «bivših bojevnikov». Tržaški pomorščaki so pravilno ravnali, ko so zadevo prijavili sodišču in z gotovostjo lahko računajo, da jih bo vsa Tržaška javnost v tej njihovi zahtevi podpirala.

Pietro Secchia v «Kinu ob morju»

Danes ob 10.30 bo v «Kinu ob morju» na javnem zborovanju ob priliki 38. obletnice oktobrske revolucije govoril senator in član vodstva KPI Pietro Secchia. Popoldne bo Secchia govoril tudi v Sv. Križu.

Kot javlja «Delo», je centralni komite Komunistične partije Tržaškega ozemlja sklenil, da bo v februarju kongres Partije in odobril teze, ki bodo postavljene v diskusijo v teku priprav na kongres.

Poslanec Ceccherini (PSDI) v Trstu

Predvčerajšnjim se je mudil v Trstu socialdemokratski poslanec Ceccherini, ki se je na sedežu tržaške federacije PSDI razgovarjal o mestnih gospodarskih vprašanjih in predvsem o vprašanju deželne avtonomije in o prosti coni. Zagotovil je, da bo v Rimu zahteval objavo sklepov medministrske komisije za proučevanje tržaške proste cone. Poslanec Ceccherini se je sestal tudi z rektorjem tržaške univerze prof. Ambrosinom.

Izvršni odbor PSDI pa sporoča, da bodo na zahtevo socialdemokratskih ministrov tržaški predstavniki sodelovali z italijansko delegacijo na mednarodni konferenci o tržaškem pristanišču.

Pri tem pa moramo poudariti, da so Tržačani zahtevali vključitev tržaških predstavnikov v italijansko delegacijo na tej konferenci in ne samo sodelovanje.

Nezgoda v ladjedelnici

Med delom v ladjedelnici Sv. Marka je 45-letnemu Ottaviju Resignu iz Ul. Farneto priletel na nogo kos železa in ga ranil po prstih desne noge. Ker so mu v bolnišnici, kamor se je po nezgodi zatekel z zasebnim avtom, ugotovili verjetne kostne poškodbe, so ga pridržali s prognozo okrevanja v 20 dneh na ortopedskem oddelku.

Obsojen zaradi tatvin žalitev in pijanosti

5. septembra letos se je oglasilo na komisariatu javne varnosti več stanovalk in stanovalcev stavbe št. 1001 v Vrdelci-Gornjem Sv. Ivanu in prijavilo tatvino raznih sicer malo vrednih reči. Vsi skupaj so izjavili, da jim je neznani tatič vdrl v kletne prostore in odnesel žlice, majhno pečico, 13 kg usnja itd.

Agenti so se nemudoma spravili na delo in kmalu zatem je sum padel na mladega Zoratta, ki je tatvino tudi priznal. Med zasliševanjem je tudi povedal komu je ukradeno blago prodal in tako so imeli tudi razni kupci neprijetnosti s policijskimi oblastmi. Ob koncu preiskave je policija prijavila sodišču ne le Zoratta temveč tudi kupce, a te je tožilstvo oprostilo v preiskovalnem delu razprave, predvsem ker so ukradene predmete kupili v dobri veri. Zoratto, katerega so poznali, jim je trdil, da je blago last njegove družine in drugih sorodnikov, ki razprodajajo zaradi skorajšnjega odhoda v Avstralijo.

Mladeniča so izpustili na začasno svobodo, a le mesec dni nato je bil ponovno v zaporu. Tokrat ne zaradi tatvine, temveč zaradi pijanosti in žaljenja policijskih agentov. Mladeniča sta namreč zasačila ponoči 2. oktobra letos precej pijanega na Borznem trgu dva agenta javne varnosti, ki sta bila na službenem obhodu. Na poziv naj jima sledi, je mladenič začel kričati na ves glas, nato pa je enemu od obeh agentov zagrozil, da mu bo razbil obraz.

Na razpravi, kjer so obravnavali bodisi njegove tatvine kakor tudi zadnji dogodek se je mladenič le medlo zagovarjal. Tatvin ni mogel zanikati ker je sam vse priznal med policijskim zasliševanjem. Nasprotno pa se je izgovarjal glede druge obtožbe, češ da se ne spominja, da bi kogarkoli žalil.

S priznajem je prišla tudi obsodba, po kateri bo moral Zoratto sedeti kar 10 mesecev in 10 dni v zaporu ter plačati poleg sodnih stroškov tudi 6.000 lir globe in 2.000 lir denarne kazni.

Volitve odbora v podjetju Veneziani

V četrtek bodo v podjetju Veneziani volitve tovarniškega odbora. V podjetju je zaposlenih 90 delavcev in nameščencev. Izvolili bodo tri predstavnike, in sicer dva za delavce, enega pa za nameščence.

Sestanek Kmečke zveze v Lonjerju

V četrtek 10. t. m. ob 20. uri bo v Lonjerju sestanek članov Kmečke zveze.

Skupščina profesorjev

Danes ob 10. uri bo na sedežu Delavske zbornice skupščina profesorjev italijanskih srednjih šol, na kateri bo prof. Oddino Nardini, član osrednjega tajništva sindikata srednjih šol, govoril o zadnjih pogajanjih za rešitev spora med šolniki in vlado. Prof. Cumbat pa bo govoril o vprašanju tržaških šolnikov v zvezi z zakonom št. 961.

V Trstu aretiran nevaren kriminalec

Zadnje dni preteklega meseca so razposlali vsem kvesturam italijanske republike zaporni nalog, ki ga je proti 26-letnemu Salvatoru Catalanu iz Ul. Benevento v Comisu (Ragusa) izdalo sirakuško tožilstvo. Catalano je nevaren zločinec in se je hotel z begom rešiti 30 let zapora na katerega je bil pred kratkim obsojen. Kako smo izvedeli je bil zločinec obtožen umora karabinjerskega kaplarja Giuseppa Liotto in poskusnega uboja drugih karabinjerjev. Razen tega je Catalano obtožen posesti vojnega materiala kot brzostrelk in podobno.

Kmalu po sprejetem obvestilu o zapornem nalogu se je tržaški kvesturi posrečilo aretirati nevarnega kriminalca, katerega bodo poslali v Siracuso.

KRITIKE IN POROČILA

BIL JE PRAVI KONCERT v dvorani na stadionu „1. maj"

Vsi nastopajoči so s svojim lepim podajanjem občinstvo pritegnili in mu res nudili užitka poln večer

Skoraj smo bili malo skeptični, ali bo res lahko produkcija gojencev Glasbene Matice s sodelovanjem gostov iz Ljubljane pritegnila v dvorano na stadionu «1. maj» toliko poslušalcev, da bo dvorana polna. Pogled v polno dvorano, kjer je marsikdo moral še celo stati, je bil zato tem bolj razveseljiv. In gotovo nam bo vsakdo pritrdil, da je bila včerajšnja prireditev res vredna obiska. Zelo pester in kar močno dolg program je moral vsakogar navdušiti. Vsi nastopajoči, od najmlajših do večjih, so pokazali presenetljivo sigurnost podajanja in dostikrat kar neverjetno sposobnost vživljanja v izvajano delo.

Spored je otvoril mali pianist Trnkoczy iz Ljubljane, ki so mu sledili v prvem delu še drugi gostje: violinist Mihelčič ter pianistki Kocjančič in Bajželj — sami otroci, ki pa imajo že po štiri in pet let glasbene šole. Vsem se je poznalo, da so že daleč od začetniških težav in morejo pri poslušalcih že res vzbuditi pravi občutek užitka. Med njimi so se v prvem delu vrstili domači gojenci-pianisti Vodopivec, Jankovičeva in Vrabčeva ter oboist Vuga in flavtist Miloš Pahor. Vsem je treba priznati, da kažejo viden napredek.

V prvem delu je nastopila tudi pevka Marija Gorenc iz Ljubljane, ki nas je navdušila s svojim lepim glasom, zlasti ko je pela arijo Marinke iz «Prodane neveste».

V drugem delu je najprej nastopil Tržačan Svara (sin dirigenta Vladimira Svare), ki študira v Ljubljani. Zlasti pri svoji drugi točki je pokazal, da je že dosegel tisto stopnjo klavirskega igranja, kjer se je že mogoče popolnoma posvetiti tej umetnosti.

Klarinetist Rudan in čelist Majaron že lepo obvladata vsak svoj instrument. Seveda pa se ne bomo pregrešili, če povemo, kar je tudi polna dvorana dovolj zgovorno izrazila: da je namreč najbolj vžgal violinist Varga Imre. Ta mladenič je že umetnik, o katerem smo prepričani, da bo uspel pri nadaljnjem izpopolnjevanju ter postal res pravi virtuoz.

Prireditev se je končala s Plattijevim koncertom za klavir in godalni orkester. Pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjudra je igral orkester šole Glasbene Matice, solistka pri klavirju pa je bila Tatjana Uršičeva, ki je ta koncert naštudirala že za sklepne produkcije preteklega leta. Seveda se je medtem solistka še bolj vigrala in tudi orkester je še pridobil na sigurnosti.

Po prvem delu programa je predsednik Glasbene Matice pozdravil goste. Glasbena Matica pa je prejela v dar od Srednje glasbene šole iz Ljubljane in šole «Center» lepo umetniško sliko in album slik

Izjava Delavske zveze o plačilu praznikov pri SELAD

V zvezi z izjavo Delavske zbornice o sporazumu glede izplačila praznikov delavcem SELAD poudarja Delavska zveza, da je bila vedno pripravljena na enotna pogajanja o vseh vprašanjih. Toda v tem primeru ne gre za nikak sporazum, saj so delavcem izplačali le to, kar določa odlok št. 192 vladnega generalnega komisarja, proti kateremu je svoj čas protestirala tudi Delavska zbornica. Ne gre torej za noben njen uspeh, saj so bili delavci s tem le oškodovani.

UPRAVNI POSLI
VOJNE POKOJNINE
anagrafski in katastrski
dokumenti
informacije
A.T.A. - Ul. S. Nicolò 3-a

S prognozo okrevanja v 20 dneh so včeraj popoldne sprejeli na dermatološkem oddelku 6-letno Eddo Zoppolato iz ezulskega taborišča v Ul. Campo Marzio, ki se je na dvorišču taborišča zaletela v neko žensko, ki je imela v rokah ponev s cvrtimi jajci.

Od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 3., 4. in 5. novembra se je v Trstu rodilo 25 otrok, poroke so bile 3, umrlo pa je 33 oseb.

POROČILI SO SE: tramvajski uslužbenec Enrico Adrian in gospodinja Amalia Corazza, vojak am. vojske Alvin N. Satterly in blagajničarka Gemma Pellegrina, carinski inšpektor Antonino Cerniglia in profesorica Emma Fabi.

UMRLI SO: 68-letna Eugenia Furlani vd. Matiussi, 55-letni Giovanni Roman, 71-letni Nicola Russo, 66-letni Santo Savi, 62-letni Martino Guido Di Micheli, 89-letna Ludovika Trampuš vd. Ridi, 77-letna Eugenia Vascotto vd. Pagnini, 70-letna Maria Michelone vd. Bressanutti, 77-letni Ettore Todeschini, 81-letni Antonio Andreatti, 71-letni Domenico Barzellato, 67-letna Angela Spaventi, 86-letni Francesco Giraldi, 67-letna Katarina Možetič vd. Zorzenon, 50-letna Maria Cappellari por. Ribolli, 48-letni Aristide Vicario, 66-letni Vittorio Segrè, 84-letna Maria Ghezzo, 75-letna Valeria Cianiaz por. Coccolini, 60-letni Roberto Maccni, 73-letni Giovanni Usberghi, 7-letna Ileana Rocconi, 74-letni Artur Rudež, 49-letna Marija Piščanec por. Majcen, 71-letna Antonija Zerjal vd. Jerau, 64-letna Concetta Pagnotta por. Reggio, 69-letna Emilija Cač vd. Godina, 42-letni Ladislao Goitani, 68-letni Giuseppe Musuruana, 65-letni Rajmund Keber, 82-letna Sofia Brandolin vd. Semeni, 69-letna Olga Saina.

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Ul. Istria 7; Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5a; De Leitenburg, Trg San Giovanni 5; Al Galeno, Ul. San Cilino 36 (Sv. Ivan); Mizzan, Trg Venezia 2; Vielmetti, Trg della Borsa 12; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg S. Francesco 1; Ravasini, Trg Libertà 6; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

GLEDALIŠČA

GLEDALISCE VERDI

Danes ob 21. uri bo v gledališču Verdi koncert orkestra milanske Scale pod vodstvom dirigenta Guida Cantellija. Koncert organizira koncertno društvo. Na sporedu so Vivaldi, Brahms, Casella in Debussy. Nadaljuje se pri gledališki blagajni prodaja razpoložljivih vstopnic za nečlane.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

bo uprizorilo
Danes 6. novembra ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj» Eduarda De Filippa

«FILUMENA MARTURANO»

PD «IVAN CANKAR»

Danes 6. t. m. ob 10. uri dopoldne bo v Ul. Montecchi 6 - III

otvoritev spominske razstave

Vabljeni vsi člani in prijatelji, da si ogledajo zanimivo zbirko, ki jo dopolnjujejo umetniški posnetki naših krajev in ljudi.

Razstava bo odprta od 10. do 13. in od 15. do 18. ure.

Vstop prost

Danes 6. t. m. ob 18. uri bo v Ul. Montecchi 6

proslava desetletnice PD «Ivan Cankar»

Po kulturnem sporedu
prosta zabava
Vabljeni vsi člani in prijatelji

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Ivan Cankar». Vsi pevci in pevke naj se zberejo na generalni vaji, ki bo danes 6. t. m. ob 16. uri.

Prosvetno društvo «S. Škamperle» javlja, da bo 10. t. m. ob 20. uri VIII. redni občni zbor v društvenih prostorih na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7.

Prosvetno društvo «Zarja v svobodi» iz Sempolaja bo imelo v četrtek 10. t. m. ob 20.30 zdravstveno predavanje. Predaval bo dr. Anton Danev o raku. — Vljudno vabljeni.

Prosvetno društvo v Skednju priredi v torek 8. t. m. v društvenih prostorih (Skedenjska ul. 122) predavanje dr. F. Mikuletiča «O humorju». Začetek ob 20. uri. Bodite točni!

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Danes 6. t. m. bo v prostorih kluba, Ul. Roma 15-II., redni sestanek za zamenjavo znamk od 9. do 12. ure.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob matere Lojzeta Starca, darujejo člani SNG lir 4.400 za Dijaško Matico.

Ob prvi obletnici smrti svojega dragega moža, očeta, oziroma starega očeta, darujeta družini Tončke Godina in Silvestra Pregarca 2000 lir za Dijaško Matico.

Od nabranih prispevkov za cvetje na grob pokojne Marije Piščanc darujejo prebivalci Lonjerja in Katinare v počastitev njenega spomina 3.300 lir za Dijaško Matico.

LOTERIJA

BENETKE	20	65	16	82	44
BARI	8	78	43	25	41
CAGLIARI	17	34	45	20	33
FIRENZE	65	53	47	70	31
GENOVA	73	83	39	3	2
MILANO	29	41	58	22	13
NAPOLI	61	3	15	88	14
PALERMO	62	1	27	49	12
ROMA	69	29	38	7	18
TORINO	79	29	48	54	74

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 13,4, najnižja 10,6, ob 17 uri 13,2 stopinje, zračni tlak 1017,7 raste, veter 2 km na uro vzhodnik, vlaga 92 odst., nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 14,9 stopinje.

KINO

Rossetti. 14.30: «Vera Cruz», G. Cooper in Burt Lancaster.
Excelsior. 14.30: «Lepa mlinarica», Sophia Loren in Vittorio De Sica.
Fenice. 14.00: «Don Camillo in on. Peppone», Fernandel, Gino Cervi, Leda Gloria.
Nazionale. 14.30: «Lepotica iz Rima», Silvana Pampanini.
Filodrammatico. 14.00: «Tujka», Greer Garson, Dana Andrews.
Supercinema. Zaprto zaradi obnove.
Arcobaleno. 14.30: «Dolga siva vrsta», Tyrone Power, Maureen O'Hara.
Astra Rojan. 14.30: «Sabrina», Audrey Hepburn, H. Bogart.
Capitol. 14.00: «Mostovi v Toko-Riju», William Holden.
Cristallo. 14.00: «Zelen ogenj», G. Kelly, Stewart Granger.
Grattacielo. 13.30: «Najlepša žena na svetu», Gina Lollobrigida.
Alabarda. 14.30: «Irski upornik», Rock Hudson in Barbara Rush.
Ariston. 14.00: «Okno na dvorišče», J. Stewart, Grace Kelly.
Armonia. 14.00: «Naskok na Kansas Pacifik».
Aurora. 13.00: «Sedmero nevest za sedem bratov», Jane Powell in Howard Keel.
Garibaldi. 14.00: «Zvonilo je», J. Payne, Dan Dureya, Angelo.
Ideale. 14.30: «Moje telo ti pripada», Marlon Brando.
Impero. 15.00: «Ona», Marina Vlady. Mladoletnim prepov.
Italia. 14.30: «Orient - Express», Silvana Pampanini.
S. Marco. 14.00: «Odisej», Silvana Mangano, Kirk Douglas.
Kino ob morju. 15.00: «Kruh, ljubezen in ljubosumnost», Vittorio De Sica, Gina Lollobrigida.
Moderno. 14.00: «Dekle z dežele», Bing Crosby, William Holden in Grace Kelly.
Savona. 14.00: «Rodila se je zvezda», Judy Garland, J. Mason.
Viale. 14.30: «Ob 10. uri pevska ura», Claudio Villa.
Vittorio Veneto. 14.15: «Ogenj in meso», Lana Turner, Pier Angeli. Prepovedano mladini izpod 16. leta.
Azzurro. 14.00: «Rdeče kape», A. Ladd in Susan Stephen.
Belvedere. 14.00: «Ladje brez povratka», J. Derek, B. Rush.
Marconi. 14.30: «Bojna zastava», Sterling Hayden, Alexis Smith.
Massimo. 14.00: «Plemenski ponos», Jane Russell, J. Chandler.
Novo cine. 14.00: «Ni večje ljubezni», Antonella Lualdi.
Odeon. 15.00: «Casanovova dolga noč», Bob Hope.
Radio. 14.30: «Trije Amerikanci v Parizu».
Venezia. 14.00: «Patrulja iz Amba Alagi».
Skedenj. 16.00: «Nj. Visokost je rekla ne».
Kino na Opčinah. 16.00: «Rose-Marie».

RADIO

NEDELJA, 6. novembra 1955

TRST POSTAJA A

9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Priljubljene lahke melodije; 11.10 Schumann: Concertino za štiri rogove; 11.45 Lenarjevi in Kalmanovi motivi; 12.00 Oddaja za najmlajše; 12.30 Koncert operne glasbe; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Parada lahkih orkestrov; 15.00 Stavki iz Giordanove opere «Fedora»; 16.30 Razne jazz-zasedbe; 17.00 Slovenski zbori; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Čajkovski: Koncert št. 1 za klavir in orkester; 18.31 Razne ritmične popevke; 19.00 Chausson: Poema za violino in orkester; 19.15 Predavanje; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Verdi: «Falstaf», opera v 3 dej.; po 2. dejanju, ob 21.45 Sportni komentar; 22.35 Večerni ples.

TRST I.

12.00 Orkester Milleluci; 14.30 Guido Cergoli s svojim ansomblom; 15.00 Operna glasba; 15.30 Prenos z nogometne tekme; 17.30 Simfonični koncert, dirigira Fulvio Vernizzi; 19.45 Sportna poročila; 21.00 Varieté; 22.30 Beethoven: Kvartet štev. 7 v F-duru op. 59.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30.
Hrvatska poročila: vsak dan ob 20.20
Italijanska poročila: 6.15, 12.30 19.00 in 23.00.

7.00 Jutranja glasba; 8.15 Nedeljski mozaik slovenskih narodnih pesmi; 8.40 Za naše kmetovalce; 9.00 Ritmični panoptikum; 9.30 Mladinski tednik; 10.00 Glasbena matineja; 10.30 Žena in dom; 11.00 Nedeljski simfonični koncert; 13.45 Glasba po željah; 15.00 «Na obisku v središču Tolminske»; 15.40 Nedeljski promenadni koncert; 16.40 Kulturno-prosvetni obzornik; 17.15 F. Della Seta: «Mož je prišel», slušna igra; 18.15 Iz opernega sveta; 19.15 Sport; 21.00 Slušna igra: «Joči, ljuba dežela!»; 22.00 Nedeljski šport; 22.10 Ples.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00 7.00 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.

8.15 Slovenske narodne pesmi; 9.00 Otroška predstava: Mali svetilničar (radijska igrica); 9.35 Operetne arije; 10.10 Nedeljski simfonični koncert; 16.30 Popoldanski orkestralni spored; 17.30 Fred von Hoerschelmann: Pot osmih minut; 18.34 Mali koncert lahke glasbe; 20.00 Koncert opernih arij; 21.00 Kulturni razgledi; 21.15 V svetu ritmov in melodij; 22.15 Iz sodobnega glasbenega ustvarjanja.

TELEVIZIJA

15.30 Sportni popoldan; 15.30 Paberki iz Pariza; 17.30 Anton Čehov: «Striček Vanja», dramatizirana zgodba; 20.30 Tedenska revija in varieté; 20.55 Varieté; 21.55 Vittorio Gassman: «O sodobnih italijanskih pesnikih»; 22.20 Film: «Pismonoška iz Laurel Runa».

Mali oglasi

BELJENJE SOB, kuhinj, pleskanje stanovanj, barvanje in lakiranje pohištva po nizkih cenah. Tel. 21-483.
KOLESA, moška in ženska, rabljena, po 8.000 lir, kolesa za prevoz blaga po 24.000 lir, motorna kolesa po 50.000 lir, na obroke. Marcon, Ul. Pietà 3.
TRGOVINA JESTVIN išče zmožnega vajenca s prakso. Fabio Severo 105. Zglasiti se od 13. do 16. ure.

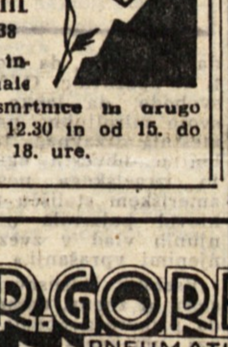
MAGAZIN ANGLEŠKEGA BLAGA
Magazzino Stoffe Inglesi
Skladišče: TRST - Ul. S. Nicolò 22 - tel. 31-138
Ime, ki pomeni vse za poznavalce blaga
Ime, ki pomeni:
kvaliteto - modo - jamstvo - zaupanje za potrošnike
klasičnega moškega in ženskega blaga
Z nakupom dobrega angleškega in domačega blaga pribranite denar
Obiščite nas in se prepričajte osebno!

ZOBOZDRAVNISKI AMBULATORIJ
Dr. A. M. Sancin
zobozdravnik-kirurg
Ustne in zobne bolezni, zobne proteze.
Sprejema od 10. do 12. in od 15. do 19. ure.
Ulica Torrebianca 43-II. (vogal z Ul. Carducci)
tel. 37-118

SALON GODINA JOSIP
FRIZER ZA DAME
Skedenj, Ul. di Servola 104
Specialna trajna ondulacija
Diplomiran strokovnjak za barvanje in nego las
Masaža — Manikure
Izrežite oglas, velja za poseben popust

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU, UL. VALDIRIVO 14
tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

Oglasni oddelek
TRST
Ul. sv. Frančiška 20/III
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

TVRDKA
KNEZ WALTER
NABREŽINA
vam nudi:
Sivalne stroje Singer
Radioaparate Philips
Kolesa Legnano - Wolsit in druga
Prvovrstne štedilnike, motorje in motorna kolesa ter nadomestne dele
Dalje sprejema naročila in odpošilja omenjene predmete kot darila za Jugoslavijo po znižanih cenah
INFORMACIJE telefon 22 523

ADRIA EXPRESS
Ul. Cicerone 4 - tel. 29243
Predstavništvo za Radensko Slatino, Rogaško Slatino in Dobrno
Preskrba trgovskih, navadnih, turističnih in tranzitnih vizumov za Jugoslavijo
IZLETI
Prodaja voznih listkov za avtobuse:
Milano, dnevni odhodi ob 21
Genova, poned., sreda in petek ob 21
Como - Chiasso, torek, četrtek, sobota in nedelja ob 21
Videm (Udine), dnevni odhodi ob 6.30, 7.30 in 8.30.
Belluno, dnevni odhodi ob 6.30
Treviso, dnevni odhodi ob 8.30

R. GORETTI PNEUMATICI Succ.
Delavnica za vulkanizacijo in popravilo plaščev - Zaloga in prodaja gum - PIRELLI MICHELIN - CEAT novih in rabljenih
Bencin, olja in pribor za VESPE in LAMBRETE
Ul. Fabio Severo 3 - TRST - Telefon štev. 36-995

DONATO CAPURSO - nasledniki
TRST, UL. TORREBIANCA 19, TEL. 37839
pošilja darilne pakete v Jugoslavijo
Za vse vaše pošiljke pridite k nam in boste hitro in dobro postreženi. — Vaše pošiljke bodo prišle v najbolj oddaljene kraje najkasneje v 10 dneh.
Jamčimo za vsako pošiljko.
POSILJAMO: živila, tekstil, šivalne stroje, radijske sprejemnike, hladilnike, električne kuhalnike, pisalne stroje, kolesa itd.

Redna avtobusna proga
TRST - BAZOVICA - PADRIČE - GROPADA - TREBČE
vozi ob nedeljah vsake pol ure iz avtobusne Centralne postaje in z B. Vecchie.
TRST - LONJER odhod vsake četrt ure z B. Vecchie in s Trga sv. Frančiška.
Prevoz z avtobusi na izlete — prevoz s tovornimi avtomobili — prevoz s kamionèinom (leončino) —
Vsi prevozi tudi v FLRJ
AVTOVIE CARSICHE - Ulica Locchi 20 - Tel. 36794

DELAVNICA MEHANIČNIH IZDELKOV
A. Fabiani
TRST — UL. CORTI 2 — TEL. 361-41
specializirana za izdelavo motorjev Diesel, opreme v podjetjih revizije, mehanične izdelke, obdelavo kovin, avtogeno in električno varjenje.
Popravila na krovu: motorjev Diesel, parnih strojev in kotlov ter vseh pomožnih naprav pri pogonskih strojih in napravah na krovu.

Novo otvorjeno skladišče drv in premoga na OPČINAH Narodna ulica 78
Rudi Vremec
sporoča svojim cenjenim odjemalcem, da ima v zalogi prvovrstna drva in ostalo kurivo
UGODNE CENE

MILAN AMBROŽIČ
Elektro-inštalacijsko podjetje — Sprejema vsa naročila in popravila za nove inštalacije vseh vrst električnih napeljav. Pokličite našo št. tel. 29-322. Viale Miramare 29.
SE PRIPOROČAMO!

ZAHVALA

Najprisrčneje se zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami ob bridki izgubi naše drage matere

MARIJE PIŠČANC

Posebna zahvala častitim gospodom mons. Salvadoriju, mons. Rovisu in ostalim duhovnikom za opravljene pogrebne obrede, č. g. župniku Malalanu za tople poslovilne besede, pevcem za ganljivi žalostinki, dr. Mašeri za skrbno nego za časa bolezni, darovalcem cvetja ter vsem, ki so blago pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

ŽUPNIK ANTON PIŠČANC
v imenu vseh sorodnikov

Katinara, 6.11.1955.

DI V NAJHUJŠIH ČASIH NI PRENEHALO DELO ZA NAŠO PROSVETO

...ja 1938 je šentjakobski pevski zbor v skrčenem sestavu nastopil pod vodstvom ...ovodje Svare na neki proslavi na jugoslovanskem konzulatu v Trstu

SPOMINI PEVKE ŠENTJAKOBSKEGA PEVSKEGA ZBORA

„Predstavljam ti šentjakobski pevski zbor čigar pesem dviga in tolaži naše ljudstvo"

Veliko smo v tistih za nas Primorce tako temnih in hudih časih prepevali. Prepevali smo, ker smo se zavedali, da je naša pesem prepotrebna našemu ljudstvu, ker smo vedeli, da mu ta pesem daje moči in upanja. In naše ljudstvo nam je bilo za to neizmerno hvaležno. Kamor smo prišli, povsod so nas z veseljem in navdušeno sprejeli.

Moji spomini segajo tja daleč v leto 1930, ko sem kot mlado dekletce prišla k šentjakobskemu pevskemu zboru. Kmalu zatem je zbor šel na izlet v Padovo in Benetke. Pevke — bilo nas je okoli 30 — smo bile vse v belih oblekah z narodnimi vezeninami. To so gledale Padovanke in Benečanke — kar na glas so nas občudovale. Z našim petjem smo imeli zelo velik uspeh. Po beneških ulicah nas je spremljala precejšnja množica do parnika in stala na obrežju do našega odhoda, neprenehoma zahtevajoč, naj še in še pojemo. V naslednjem tednu je tamkajšnji list — ne spominjam se več kateri — objavil našo sliko in pod njo napisal «Il coro croato che cantava tanto bene». Niso pač verjeli in ni jim moglo v glavo, da smo Tržačani.

Ko smo v naslednjem letu peli na Stari gori pri Čedadu, so nas po končani maši obkolili stari očanci, vsi navdušeni nad lepo slovensko pesmijo.

Leto 1933 je bilo za nas zelo važna obletnica. Takrat je namreč prišel v naš zbor in prevzel njegovo vodstvo naš vseskozi do danes požrtvovalni in vse hvale vredni pevovodja Vlado Svara. Njegovo navdušenje ob prevzemu takrat številnega in dobrega zbora je bilo skoro otroško radostno. Saj je zvečer doma (tako so mi vsaj povedali) od veselja skakal kar čez mizo. Pod njegovim vodstvom je prišel naš zbor do take veljave, da so o njem govorili po vsej Primorski in tudi onkraj meje. Ker smo javno nastopali lahko samo v cerkvi, so bile nedeljske maše pri Sv. Jakobu pravi koncertni nastopi. Slovenci iz vseh tržaških predmestij in iz vsega mesta so prihajali k Sv. Jakobu. Sama, pa vem, da nas je hodilo poslušat tudi mnogo Italijanov, katerih mnenje je bilo, da ni boljšega zbora v Trstu.

Med številnimi drugimi izleti oziroma prireditvami naj omenim miklavževanje, ki smo ga priredili leta 1937 na Lovcu. Dvorana je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so želeli biti navzoči. Naši štempiharji so zlezli celo na «ganko», ki je visel kot nekak zidarski oder ob zadnji steni. Naša dekleta so nastopila v krasnih narodnih nošah; njih nastop in njih ples so navzoči sprejeli s takim navdušenjem, da je bil v resni nevarnosti «ganko» s štempiharji in tistimi, ki so stali spodaj. V februarju naslednjega leta je bil v isti dvorani v pustnem času nastop s spevoigro «Kovačev študent». Prireditev je bila na umetniški višini in kdor je lahko prišel zraven, je bil res zadovoljen. Kaj je pomenilo takrat pripraviti dve prireditvi v takem obsegu, bo razumel le tisti, ki je takrat tukaj živel. Koliko je treba za tak nastop vaje! In mi nismo imeli nikakih prostorov. Tu pa tam za enkrat ali dvakrat kaka sobica. Nekaj zadnjih vaj pa... na Lovcu. In ni bilo prometnih sredstev kakor danes; treba je bilo stopiti peš. In ker smo bili podnevi vsi zaposleni, je bilo treba tja zvečer in pozno v noč, da ne govorim o nevarnosti, v kateri smo vedno bili in katere smo se tudi zavedali.

Sledila sta v kratkem razdobju še dva koncerta v središču mesta, katerih pa se je zaradi pretesnega prostora lahko udeležilo le omejeno število ljudi.

Prijeten spomin mi je ostal na naše Gorjance. Ko smo se poleti 1938. leta vozili skozi Trnovski gozd, smo se ustavili tudi na prelepi Otelci. Kakor povsod, smo tudi tam zapeli. Pri petju planinske «V hribih se dela dan», smo se v krogu stoječ veselo zibali. Stari in mladi, ki so stali okrog nas, in bilo jih je mnogo, so se vživeli z nami in vsi smo se, objemajoč se, veselo zibali in prepevali. Slovo nam je bilo kar težko.

V letu 1939 je naš zbor poromal na Gregorčičev grob. Med belimi in rdečimi nageljni, ki jih je mladina položila pesniku na grob, so bile vpletene modre cvetice, saj je bil Gregorčič pevec naroda.

Spomladi leta 1940 smo obiskali našega sedaj že umrlega skladatelja Vinka Vodopivca v Kronbergu. Sprejel nas je v svoji lični v cvetju in zelenju skoraj skriti hišici. Prišel nam je naproti ves nasmejan. Tiho smo stopali drug za drugim v malo sobico (bilo nas je štirideset). Bila je to njegova delovna soba. Z nami je bil tudi naš pisatelj dr. Andrej Budal. Predstavil nas je z besedami: «Predstavljam ti šentjakobski pevski zbor iz Trsta, katerega pesem dviga in tolaži naše ljudstvo na Primorskem.» Ko da bi po teh besedah nastala med njim in nami nevidna vez. Razumeli smo se. Njegova pesem — naša pesem. Res je, majhen je bil naš delež v primeri z njegovim obsežnim ustvarjalnim delom, a cilj, cilj je vedno isti: dvigati in bodriti naše ljudstvo. Prosil nas je, naj mu kaj zapojemo. Zapeli smo njegovo «Ujetega ptiča tožbo» in pod vtisom vsega, kar nas je obdajalo, smo res občuteno zapeli. Pevovodji se je zahvalil z besedami: «Srečen sem, da slišim, kako lepo izvajate in pojete moje pesmi.» Kmalu po tem obisku je poslal svojo skladbo za moški zbor «Moje gosli».

To je bil naš zadnji skupen društveni izlet. Začela se je vojna, sledile so aretacije, pevovodja in več pevcev je moralo v ječo, v internacijo, v taborišča in trije se niso več vrnili. Naša še tako mlada, vedno nasmejana, z vsakim prijazna Zorka Perello in starosta naših pevcev Samec — oba je požrlo nemško taborišče. Tretji, Gabrovec, pa je padel v borbi.

Takoj po osvoboditvi, že prve dni maja, je slovensko ljudstvo zopet poslušalo naš pevski zbor — v tržaškem radiu.

Končala sem. Razumljivo je, da sem se omejila le na bežen opis nekaterih izletov in prireditev, kajti če bi hotela beležiti vse nastope in prireditve, bi nastala knjiga. Saj smo skoro vsako nedeljo kam ponesli naše pesem: v okoliške kraje, v tržaško predmestje, v bližnje vasi, med prijazne naše Kraševce, med gostoljubne naše Vipavce...

Marsikdo bo v teh spominih našel samega sebe. Marsikdo bo ob tem dejal: «Bilo je vendar lepo v tistih časih, ko smo imeli čvrsto, zdravo, neuklonljivo mladino.» Zato je moja želja, da bi mladi, ki bodo čitali te vrstice, z enako ljubeznijo gojili naše pesem, ki je izraz ljudskih čustev in teženj v veselih in žalostnih časih.

O. M.

DANAŠNJI PROSLAVI 10-LETNICE PROSVETNEGA DRUŠTVA «IVAN CANKAR»

lali so tudi v času najhujšega zatiranja

tako je leto 1945 našlo Šentjakobčane pripravljene

...o tašisti mislili, da so že vse zatrli, so Šentjakobčani s svojim zborom prirejali ...e, koncerte in razne nastope - Kljub zaprekam široka dejavnost tudi po vojni

...svetno društvo «I...kara proslavlja de... svojega formalne... ...nam misli sega... ...dobo, ko je fa... ...stilo, da je za ved... ...našo besedo, našo ...voljo do živ... ...doba gre vse do ...in še dlje nazaj. ...stični oblastniki u... ...zadnja naša pro... ...mladinska in druga ...er zatrli vso slo... ...ano besedo.

...je bila skupina, ...sistem usodnem ča... ...jedro, okrog ka... ...je pozneje razvi... ...zvila večja druž... ...pevski zbor, ki ...temelj po vojni ...ega prosvetnega ...van Cankar».

Komaj osem, deset tovarišev se je takrat zbralo v skupino, ki je na domu neke tovarišice imela stalne pevske vaje pod vodstvom nekega Sušnika. Toda kaj kmalu je njih zgled pritegnil druge in skupina se je povečala ter kmalu zavzela obseg že močnega pevskega zbora. Vsi pevci so sodelovali tudi v šentjakobskem cerkvenem zboru, v okviru katerega je družba lahko krila svoje delovanje in gojitev umetnih in narodnih pesmi.

Važna letnica za zbor in za celotno družbo sploh pa je konec leta 1933, ko je nastopil novi pevovodja Vlado Svara, ki je v zbor prinesel novo svežino, mu vlil novo energijo. S trdno voljo, požrtvovalnostjo, s premagovanjem vseh težav in nevarnosti se je zbor kvalitetno stalno dvigal in je kaj kmalu šla od ust do ust po vsej naši Primorski beseda o njem kot o najboljšem zboru na Primorskem. Do jeseni leta 1938 se je zbor vadil umetnih in narodnih pesmi v okviru cerkvenega zbora. Tedaj pa se je izven tega zbora organiziral nov, v katerega so pristopili skoraj vsi pevci cerkvenega zbora in še nekaj drugih. Vaje so odslej bile na domu neke požrtvovalne pevke pri Sv. Jakobu. Prerojeni zbor je štel 35 članov. Stvorili so moški, ženski in mešan zbor in gojilo se je tudi solopetje. Požrtvovalnost, trdna volja in zavednost pevovodje in vseh članov skupine ni poznala meje, ni poznala ovir. Zbor je rastel, se spopolnjeval in njegova pesem je ob priliki številnih izletov celotne družbe bodrila in spodbujala po vsej Primorski naše ljudstvo, da je vztrajalo v svojem odporu proti uničevalnim mračnjaškim silam.

Od jeseni 1938 so bile redne vaje po dvakrat in tudi trikrat na teden v privatnem stanovanju v Ul. sv. Frančiška, kjer je bila manjša dvorana in kjer so imeli vaje tudi drugi zbori, ki so se medtem ustanovili. Tedaj je skupina bila organizirana že v pravo društvo, ki mu je predsedoval Lojze Samec, ki je svojo borbo dokončal v nemških taboriščih.

Izletov po vsej Primorski s pevskimi nastopi, skrivnih koncertov in prireditev v Trstu samem, ki izpolnjujejo dolgo dobo delovanja te skupine, je toliko, da bi bilo težko vse priklicati v spomin. In ves čas stalna skrb, kako odvrniti pozornost takratnih oblasti, za katere je bila slovenska beseda in pesem velik zločin. Vedno ni to uspelo in marsikdo se je moral seznaniti tudi z «dvatisočletno kulturo».

Iz te dolge vrste izletov, koncertov in prireditev pa vzemimo vsaj nekatere, ki so še posebno ostali vsem v spominu. Že julija 1931 je pevski zbor ob priliki izleta v Padovo in Benetke prepeval na Trgu sv. Marka v Benetkah, da mu je nekaj tisoč ljudi navdušeno ploskalo. Oddaljeni od naših krajev niso tamkajšnji ljudje, ki so jim z bučno propagando prikrivali resnico, vedeli za tragedijo našega človeka, niso se zavedali, da bi v Trstu bilo kaj takega «zločina». Temu je dokaz dogodek v poznejših letih v Ricmanjih, ko so policijske oblasti po nekem nastopu zaprle pevovodjo Švaro, ker si je upal z našo pesmijo v naše kraje. Bil je v zaporu tri tedne in je nato dobil policijski opomin.

Poleti 1933 daljši izlet skozi Gorico in Soško dolino v Idrijo in Vipavsko dolino. Navdušen sprejem povsod, toda huda razjarjenost karabinjerjev, ki so družbo presenetili pri kosilu in si zapisali voditelja Samca kot odgovornega za prepevanje v «prevratnem» jeziku.

Drugi množični izleti s pevskimi nastopi so bili v številne kraje po vsej Primorski: Stara gora pri Čedadu, Ajdovščina, Učka-Reka, Črni vrh, Idrija, Vipava, Predjamski grad, Razdrto ter mnogi drugi bližnji in daljni kraji.

V decembru 1937 je bilo izredno uspelo miklavževanje na Lovcu z bogatim in skrbno izbranim pevskim sporedom ter recitacijami. Pozimi naslednjega leta je Švara izučil Vodopivčevo spevoigro «Kovačev študent», ki so jo igrali na pustno soboto prav tako v dvorani na Lovcu poleg drugega sporeda, ki je obsegal pevske točke in deklamacije. V maju 1937 sodelovanje skupine pri športnem tekmovanju s skupinama študentov in štempiharjev, ki se je zaključilo s pevskimi nastopi v Kastelcu blizu Socerba ob udeležbi nad tri sto ljudi.

Leta 1938 sodelovanje z ostalimi takratnimi skupinami na velikem silvestrovanju v Grljanu, leta 1939 pa obisk Gregorčičevega groba pri Sv. Lovrencu z izbranim pevskim sporedom ob grobu in v tamkajšnjih vaseh. Leta 1940 obisk pri skladatelju Vinku Vodopivcu v Kronbergu.

V teh časih je med najbolj uspelimi bil res umetniški koncert v dvoranici v Ul. sv. Frančiška, ki ni zaradi svoje tesnosti mogla sprejeti vseh, ki so si želeli slišati ubrano petje zbora.

Nekaj mesecev po zadnjem koncertu so zaprli pevovodjo Švaro in ga internirali v Italijo. Toda s tem ni prenehalo delovanje skupine, ni utihnila pesem, dokler ni prišla doba drugačne pesmi po gozdovih, ko so mnogi morali v zapor in v internacijo ter v nemška taborišča. In trije člani se niso več vrnili: predsednik Samec in Zorka Perello sta izdihnila v nemških taboriščih, Gabrijel Gabrovec je padel v borbi.

Dogodki leta 1945 so našli Šentjakobčane že pripravljene. Zato je prav društvo «Ivan Cankar» med prvimi, ki so se po vojni formalno ustanovila. Prve dni maja je zbor že pel v tržaškem radiu in začela se je nova doba plodnega delovanja na vseh področjih. Pevski zbor kot odsek ustanovljenega prosvetnega društva je sodeloval na številnih manifestacijah v Trstu in na podeželju. Številni so bili nastopi v radiu s prav umetniškim izvajanjem, številna so bila gostovanja tudi po Jugoslaviji: v Ljubljani, Kranju in na Jesenicah leta 1947, v Skoplju, Nišu, Novem Sadu in Beogradu leta 1948 in drugod. Zbor je nastopil ob veličastni komemoraciji bazoviških žrtev septembra 1945, ob prekopu posmrtnih ostankov Pinka Tomažiča in ostalih. Nastopal je na številnih koncertih, prireditvah, prvomajskih proslavah, gostoval je pri drugih društvih. Pevovodja in vsi člani so z istim zaletom kakor prej nadaljevali svoje delo v okviru svojega društva, ki je v desetih povojnih letih pokazalo veliko življenjsko silo. O tem pričajo številni nastopi dramske skupine z igrami in recitacijami, nastopi tamburaškega zbora, društveni sestanki s predavanji, posegajne v vse povojno kulturno dogajanje na tukajšnjem področju.

Pevski zbor se je delil na mešan, moški in ženski zbor in nastopal je tudi izbran kvintet.

V okviru društva je izhajal v preteklih tudi «Cankarjev listič», ki je beležil dogodke iz društvenega delovanja ter objavljal usmerjevalne kritike in obravnaval aktualna društvena vprašanja. Prav tako ves čas deluje bogata in skrbno urejevana knjižnica.

Ta polet so zaustavili žalostni dogodki 1948. leta, toda zopet je bil prav pevski zbor tisto jedro, ki je smelo in pogumno vzdržalo naval novih sovražnikov naše kulture, ki niso uspeli s svojimi nakanami niti tedaj, ko so smrtnonevarno pretepli Švaro, da je moral dolgo ležati v bolnišnici. Društveno delovanje je polagoma zopet vsestransko zaživelo z novimi svežimi močmi, ki so se pridružile. Ob sodelovanju teh svežih moči se društvu obeta nov polet. Zmanjšan v pevski zbor, ki je pogumno vzdržal vse dosedanje udarce, se je razgibal in napravil v svoji sredi prostor za nove mlade sile. Zopet sta na delu dramska skupina in tamburaški zbor, v društvenih prostorih je zaživelo novo življenje, ki so ga prinesle nove mlade sile, od katerih se nadejamo, da bodo v svojem delu s svojo delavnostjo prispevale k nadaljnjemu uspešnemu vsestranskemu kulturnemu delovanju tega zaslužnega in požrtvovalnega prosvetnega društva.

M. B.

...niso ...ernili...

...LOJZ SAMEC ...bivšega pevskega ...«Kolo», nato vod... ...šentjakobske pevske ...e. Umrl v nem... ...taborišču 21. 4. 1945

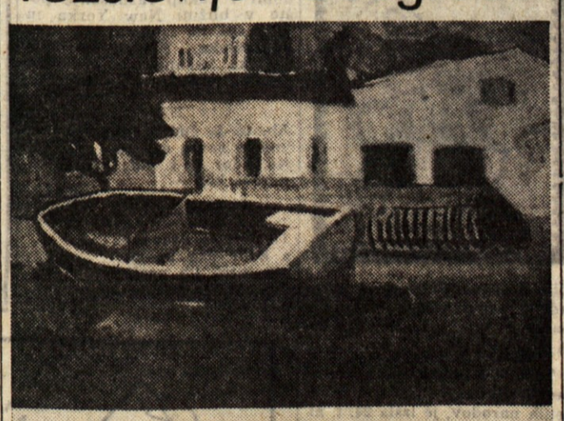

...KA PERELLO ...a članica šentja... ...ega pevskega zbo... ...rla v nemškem ...oriščU 21. 2. 1945

...BR. GABROVEC ...rni član šentjakob... ...ga pevskega zbora. ...el v borbi 4. 4. 1945

Še en primorski rojak razstavlja v Beogradu

PEČARIČ HERMAN

MOTIVI IZ ISTRE

1-XI — 10-XI 1955 · GALERIJA ULUS

BEOGRAD

Slikar Herman Pečarič je iz Skofij, kjer se je rodil l. 1908. Studiral je slikarstvo na Akademiji likovnih umetnosti v Beogradu v razredu profesorja P. Lubarde, I. Tabakovića, N. Gvozdenovića in M. Celebonovića. Doslej je razstavljal v Ljubljani, Mariboru, Sarajevu, Cetinju, Kopru, Izoli in Piranu. Sedaj razstavlja v Beogradu 29 del, samih istrskih motivov — od domačih Skofij in Plavij pa do Rovinja, od morskih obal s portiči, barkami, solinami do Buj

Nagrajeni udeleženci mladinskega natečaja

Že nekaj časa dolgujemo objavo imen nagrajencev med udeleženci našega mladinskega literarnega natečaja. Med 15 objavljenimi prispevki od 1. januarja do 28. avgusta t. l. bodo nagrajena sledeča dela:

Stojan, SOLSKA NALOGA,
Marija Cok, MALI OGLAS.
Saša (Prašelj), V NOČ.
Renato Možina, UCITELJICA TORBICA.

Avtorji nagrajenih del bodo posebej obveščeni, kdaj naj se poleg ostalih udeležencev natečaja zglasijo v našem uredništvu.

Naš tedenski pregled

Ženevska konferenca je šla za tri dni na dopust. Ministri so se razkropili — večinoma domov, na posvetovanje in po drugih opravkih. Dulles pa na obiske na Dunaj in na Brione. V torek bo konferenca nadaljevala z razpravljanjem o prvi točki dnevnega reda, torej o povezanih vprašanjih evropske varnosti in nemške združitve.

Kot je bilo mogoče predvidevati in kot smo že zadnjič nakazali, glede Nemčije ministri niso dosegli nobenega napredka in tudi ne kaže, da bi v nadaljnjem delu kaj pridá opravili. Stališča so še vedno ista, kot smo jih orisali zadnjič in razni nadrobni predlogi z obeh strani niso na njih ničesar bistvenega spremenili. Prav tako se ni spremenilo zahodno odklonilno stališče do Vzhodne Nemčije, ki je šlo tako daleč, da zahodni ministri niso hoteli niti sprejeti vzhodnonemške spomenice, katere vsebino je nato povzel Molotov v svojem zadnjem predlogu o vsenemškem svetu. Naj bodo razlogi za to odklonilno stališče že takšni ali takšni, gotovo je da ignoriranje dejanskega položaja v Nemčiji, stvarnega obstoja dveh nemških držav, pa naj je še tako nezaželen, ne more prispevati k zbližanju stališč in k realističnemu lotevanju nemškega vprašanja.

Pač pa je bil dosežen določen napredek glede evropske varnosti. Najprej sta bila predložena dva dokaj različna načrta — sovjetski o splošni evropski varnostni pogodbi in zahodni, ki predvideva nadzorovan tamponski pas med obema blokoma. Sčasoma pa je prišlo do zbližanja, zlasti odkar je Molotov sprejel tezo tamponskega pasu. Vendar je tudi glede tega sporazum še daleč in to spet zaradi Nemčije. Ne gre samo za povezovanje obeh vprašanj, zaradi česar hočejo zahodne sile rešiti obe vprašanji hkrati, temveč tudi in predvsem za to, kakšna naj bo vloga Nemčije v varnostnem sistemu (kot se izražajo Rusi) oziroma v varnostnih jamstvih (kot govorijo na Zahodu).

Sovjetski načrt predvideva, da bi se Nemčija spočetka vključila v varnostni sistem z obema svojima deloma ločeno, tamponski pas pa bi potekal vzdolž demarkacijske črte med obema področjema Nemčije. Po zahodnem predlogu pa bi bil vmesni pas na obeh straneh vzhodne nemške meje. Nemčija bi naj torej sodelovala v varnostnih jamstvih že združena in po zahodnem mnenju vključena v NATO. Seveda predstavlja to takšno spremembo sedanjega ravnotežja v Evropi, da na tej osnovi ni mogoče pričakovati sporazuma.

Čisto ob robu se je v tej zvezi začela majhna hladna vojna med Moskvo in Bonnom. Adenauerjeva vlada se ne le z vsemi močmi poteguje za zahodne načrte, temveč jih tudi spodbuja in se proglaša za edino zakonito zastopnico vseh Nemcev, tudi onih iz Vzhodne Nemčije. Obenem poskuša tudi kazati čim večjo indiferentnost do ZSSR, v uradnih izjavah pa zmanjšuje pomen perspektivnih možnosti sodelavanja tudi na gospodarskem področju. V Moskvi so določili dosedanjega namestnika zunanjega ministra Valerijana Zorina za prvega sovjetskega veleposlanika v Bonnu in v skladu z diplomatsko prakso najprej zaprosili zahodnonemško vlado za privoljenje. Bonn tega privoljenja zaenkrat ni dal in iz izjav zunanjega ministra Brentana je soditi, da misli se nekaj časa počakati, čeprav sicer takšno odlašanje, zlasti še javno, v diplomatski praksi ni običajno. Na drugi strani pa se je ustavil dotok nemških ujetnikov iz ZSSR. Kot zatrjujejo v Bonnu, jih čaka na repatriacijo še 3000 ali 4000.

Ker so ministri v Ženevi glede Nemčije in zaradi Nemčije tudi glede evropske varnosti zašli na mrtvo točko, ki je očitno ne bo tako lahko premagati, je pričakovati da jo bodo ministri začasno pustili ob strani in morda prepustili obravnavanje izvedencem (kot so že storili za vprašanje odnosov med Vzhodom in Zahodom), sami pa se lotili druge točke dnevnega reda — razorožitve. To bi potrjevalo že dejstvo, da sta v Ženevo potovala Harold Stassen, posebni svetovalec predsednika Eisenhowerja za vprašanja razorožitve, in Arkadij Soboljev, stalni sovjetski predstavnik pri OZN in ta mesec predsednik posebnega pododbora za razorožitev.

Nekaj konkretnega je bilo doseženo glede vprašanja odnosov med Vzhodom in Zahodom. Na eni sami seji — pravzaprav je bilo le pol seje — ko so ministri obravnavali to vprašanje, je bilo predloženih nekaj konkretnih predlogov, ki jih zdaj proučujejo izvedenci. Obenem je ameriška vlada dala nekaj dokazov «ženevskega duha»: ukinila je prepoved za potovanje svojih državljanov v ZSSR in vzhodnoevropske dežele (ne pa tudi na Kitajsko) in napovedala omiljenje omejitev za izvoz nestrateškega blaga v vzhodno Evropo.

Obenem s konferenco zunanjih ministrov se je verjetno začel tajati led glede sprejema novih članov v OZN, torej glede vprašanja, ki se vleče že skoraj vsa povojna leta in katerega rešitev se je zdela skoraj brezupna. Zdaj je bil glavnemu tajništvu OZN predložen kanadski predlog, ki predvideva istočasni sprejem 18 kandidatov izmed skupnih 22: izključena sta samo oba dela Koreje in oba dela Vietnama, ker obe želeli še nista združeni. Pač pa obsega kanadski predlog vse vzhodnoevropske države in tudi Zunanjo Mongolijo, pa tudi Španijo. Med kandidati je tudi Italija.

Izmed velesil podpirata kanadski predlog zaenkrat ZSSR in Anglija, ZDA se menda upirajo kandidaturi Zunanje Mongolije, medtem ko se Francija verjetno boji, da bi se po vključitvi teh 18 novih članov spremenilo ravnotežje v OZN v njeno škodo, ker med kandidati prevladujejo države, ki jih je mogoče uvrstiti v «protikolonialistično» skupino. Obstaja pa resno upanje, da bo mogoče te pomisleke premagati in da se bo načelo univerzalnosti OZN približalo svoji realizaciji, čeprav bo še vedno ostalo nerešeno vprašanje kitajskega predstavništva.

r. c.

TA TEDEN PO TELEVIZIJI

NEDELJA

15.30: Sportni popoldan. 16.30: Eurovisione. Zveza s Parizom. 17.30: Stričeк Vanja (Anton Čehov). 20.55: Glasbena revija.

PONEDELJEK

21.00: Glasbeni variete. 21.45: Mož z Juga. (Film. Rež. J. Renoir).

TOREK

20.45: Pariz je vedno Pariz. (Film. Rež. L. Emmer).

SREDA

21.00: Lov za petrolejem. (Telefilm). 21.30: Eurovisione. Zveza z Brusljem. Folklora iz Konga.

CETRTEK

18.30: V knjigarni. Književni pregled. 21.00: Variete.

PETEK

20.45: Mladini prepovedano. (Dornés in J. Marsan. Komedija).

SOBOTA

14.25: Prenos nogometne tekme. 17.30: Meja brez zakona. (Film). 21.00: Variete. (Rascel).

MOTO Benelli

Zastopnik - UL. TRSA 25
Telefon 41-238

Vpinjači «DELL'ORTO»
Verige «ELIOS»
Ferodi za zavore «FREN-DO»
Luči «CARELLO»
Kroglični ležaji
Ventili in peresa za motorje
Nadomestni deli in pribor za motorna kolesa in skuterje — Gume «CEAT» in «Michelin»

UGODNE CENE!

Puding AMATO'S Prvi med najboljšimi

Edini puding z aromatično steklenička ruma. Vsaka prazna škatla velja 4 točke. Zahtevajte od Vašega dobavitelja brošurice z dosežnimi 10 točkami «NATEČAJA AMATO». - A. BREZAR, Trst, Ul. Ginnastica 60, tel. 90-406

DA SE UBRANITE
dežja
vetra
mraza
Vam je potreben
DOBER DEŽNI PLAŠČ

MAGAZZINI DEL CORSO
Specializirani več ko štirideset let v panogi Vam nudijo dober dežni plašč modernega kroja, neoporečen, največje trpežnosti.
Mere za vse krojne velikosti.

Najraznovrstnejša in največja izbira v mestu
Nepremočljivi plašči, površniki, montgomery, loden za moške, ženske in otroke
NEPREKOSLJIVE CENE

MAGAZZINI DEL CORSO
CORSO ITALIA št. 1 - Vogal piazza della Borsa - Telefon št. 29-043

SPOMIN

Zgodbo, ki vam jo pripovedujem, je doživel moj prijatelj iz šolskih let.

Ivan, tako mu je bilo ime, se je iz šole vračal zamišljen in se ni mogel znajti, celo pred svojo hišo ne, tako da je stopil nekaj korakov mimo vrat. Previdno se je obrnil, stopil pred domača vrata in se skušal nasmehniti. Pozvonil je.

Pri kosilu je bil tih, četudi je skušal govoriti to in ono, a ni našel besed.

«Si bolan? Kaj ti je?» ga skrbno vpraša mama.

«Ne, ne!» je smeje rekel Ivan. «Ne morem jesti, res ne, nisem najboljše volje!»

Mati je stopila k njemu in mu položila roko na čelo. V zadregi je Ivan zardel.

«Vročino imaš! V posteljo lezi!»

Šel je v svojo sobo, priprl oknice in legel na divan. Nekaj časa je tako premišljal, nato je vstal. Poiskal si je knjigo in rekel mami, da gre k meni, da mu bom pokazal neko nalogo.

Ko je prišel k meni nisem takoj opazil njegove vznemirjenosti. Vprašal sem ga:

«Prejšnji teden ste dobili novo sošolko?»

«Lepa je. Imenuje se Neva,» je važno poudaril.

«Lepa? Tako; nekaj je že.» izkušeno odgovorim.

«Meni se zdi najlepša v razredu. Sedi blizu mene!» je ognjevito trdil Ivan.

«Jovanče, kje pa ti sploh vidiš toliko lepote?» ga izzivalno vprašam.

«Opisal sem njeno lepoto.» Tedaj odpre zvezek in čita: «Njen nosek je kakor velika gora, pod katero sta dve veliki jezerci. V njih je svetločrna voda, ki namaka velike ravnine, posejane z žitaricami do velikih vrat, kjer je vhod v to bogato pokrajino. Videl sem jo, ko...».

Prekinil sem ga in se hotel z njim svojim mlajšim kolegom iz literarnega krožka, malo zabavati. S prikritim nasmeškom sem ga resno vprašal:

«Si zaljubljen vanjo?»

«Kaj?!» je iznenadeno rekel, a zaradi mojega resnega obraza nadaljeval:

«Šel sem mimo nje, najine oči so se srečale kakor dva nasprotna vetrova». Umolknil je za hip.

«Kakšna pa je drugače?» Z vprašanjem nisem mislil na njeno zunanjost.

«Danes sem jo gledal, ko je stala pred šolskimi vrati. Nosila je črno bluzo in rdeče krilo. Črne kite so ji segale skoraj do pasu. Na vitkih nogah je imela rdeče čeveljčke».

«Česa vsega nisi opazil na njej?» rečem na pol resno.

«Zdim se kakor konj, ki ga je oče zapisal sinu, toda šele po njegovi smrti. Ravno tako doma, hočejo, da pripadam njim, da, samo njim, in pravijo, da imam vročino, če mislim na kaj drugega. Za otroka me še imajo, pa bom kmalu doživel petnajsto pomlad».

«Beži no, saj si že fant. Meni se je v tvojih letih enako godilo. Piši! Napiši nekaj o svoji ljubezni. Opiši njeno lepoto, zraven tega pa še kaj drugega».

«To sem že storil. Pisali smo šolsko nalogo. Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Poprave še nismo imeli».

Tedaj sem vzel kos papirja, ki je ležal na mizi in v hipu napisal nekaj besed:

«Se počutiš slabo, sinko moj?
Čelo ti je vroče! Bled si?».
Ga mamica povprašala je skrbno.
«Upajmo, da bolezen huda ni??!»
A ptički zunaj vsi pojò:
«Ne boj se mamica, ni bolezen!
Za sinka novo čustvo je — ljubezen!»

Dal sem Ivanu listek, rekoč: «Jovanče, svoji mamici ga daj!»

Ko je prebral, se je nasmehnil. Še nekaj časa sva se pogovarjala, nato je Ivan odšel mnogo lažjih nog. Kazalo je, da mu je odkrita izpoved pomagala. Vsilila se mi je skrita misel: Kaj če ne tiči v fantu zares pisateljska žilica. Besed mu ne zmanjka... treba bi mu bilo le izkušenj in še nekaj let...

Čemu vam to pravim? Samo zato, ker sem pred kratkim zasledil njegovo ime v časopisih in revijah, samo zato; in pa tudi zato, da je prišla ena mojih pesmic vendarle v javnost. Na svidenje.

STOJAN

Skupina dijakov slovenskih srednjih šol, katere je na «Dan varčevanja», nagradila Tržaška hranilnica

PRVA NAGRADA

Pred pisanim lepakom, ki je visel v izložbi zanikrne mesnice, se je prerivala gruča psov. Z vlažnimi smrčki so silili v debelo steklo kakor da bi ga hoteli prevrtati.

«Kam pa rineš?» je osorno nahrulil prsati buldog majhnega psa umazanorjave barve in žalostnih oči, čigar predniki se niso mogli postaviti s plemenitim rodovnikom.

«Doma sem pozabil očala,» se je lagal psiček, brez njih pa ne vidim brati. Prosim vas, povejte mi, kaj piše na lepaku?»

Buldog se je jezno obrnil proti izložbenemu oknu in podoba je bilo, da je preslišal vljudno vprašanje.

«Če hočete, vam bom jaz prebral,» se je ponudil krivonogi jazbečar.

Psiček je pritrdilno prikimal z glavo tako močno, da se je videlo, kakor da bi jo imel pričvrščeno samo na ovratnici.

«Danes ob 15. uri bo na nogometnem igrišču S. D. Safalada svečana otvoritev k-i-n-o-l-o-š-k-e razstave. Vabimo vse cenjene lastnike rodovnikov, naj se je zanesljivo udeležijo. Po razstavi prosta zabava s plesom,» je jazbečar zatikaje prebral besedilo.

«Kimonološka razstava,» je začudeno dejal psiček, «ta beseda me spominja na kitajske pravljice.»

«Kinološka ne pa kimonološka.»

«Kaj pa je to?»

Jazbečar je napravil zelo učen obraz in začel razlagati: «Kinološka razstava je razstava psov. Seveda je samo po sebi razumljivo, da na njej lahko sodelujejo samo psi žlahtne pasme. In najlepši med njimi dobi prvo nagrado.»

«Prvo nagrado?» je psiček nehote ponovil.

«Da, prvo nagrado,» je še enkrat pribil jazbečar. «Kilo najboljšega mesa s kostmi vred in vrhu tega še častno diplomo. Menda vam lahko zaupam, da se bom tudi jaz resno potegoval za to mikavno premijo.»

Zadnjega stavka Pazi — tako se je namreč imenoval psiček z žalostnimi očmi — ni več slišal. Ubral jo je proti igrišču «S. D. Safalada», misel na prvo nagrado ga je spodbujala, da je tekel s podvojeno močjo. Ves zadihan se je ustavil pred vhodom na nogometno igrišče, ki je bil ves v zastavah in zelenju. Pred blagajno se je vila dolga kača psov, ki so čakali na vstopnice. Le-te Pazi ni potreboval, saj bo na razstavi nastopil kot tekmovalec, pa tudi denarja ni imel. Samozavestno je stopil proti glavnim vratom, ki jih je stražil zavaljen bernardinec.

«Kam pa, fante?»

«Na kimonološko razstavo,» je odgovoril Pazi.

«In kje imaš vstopnico?»

«Saj je ne potrebujem, ker bom tekmoval.»

«Kaj? . . . Tekmoval? . . . Primode, glej, da mi izgineš!» Bernardinec je zarenčal in pokazal kot igle ostre zobe.

Pazi se ga ni ustrašil. Odločno je rekel:

«Prišel sem po prvo nagrado . . .»

Bernardinec mu očitno ni verjel, kajti z velikansko šapo ga je lopnil po glavi tako močno, da je videl revček tisoč zvezd.

«Kaj se tu dogaja?» je vprašal vitki volčjak, ki je nosil okoli vratu rdeč trak in skrbel za red na razstavi.

«Ta umazanec zatrjuje, da bo na razstavi dobil prvo nagrado,» mu je odvrnil bernardinec.

«Ali je res?» je volčjak smehljaje pobaral Pazija.

Temu je še vedno šumelo v glavi in je le s težavo odgovoril:

«Da, gospod. Nisem se pa še odločil, ali bom vzel kilo svinjskega ali telečjega mesa.»

«Že prav! Pa imaš rodovnik s seboj?»

«Rodovnik? Rodil sem se, če to mislite.»

Volčjaka je posilil smeh

«Takoj boš dobil prvo nagrado,» je zakričal in pomignil bernardincu. Skupaj sta zgrabila majhnega Pazija in ga kakor žogo zalučala na cesto. Padel je tik pred noge slokega hrta, ki ga je lahkotno preskočil in ponosno odkorakal na razstavišče.

Pazi se je do večera potepal okoli nogometnega igrišča, ki je kar odmevalo od pasjega laježa. Njegove globoke oči so postale še bolj žalostne in rjava dlaka je dobila še bolj moten lesk. Pozno v noč se je priklatil do zapuščenega zaboja, zlezel vanj in truden zaspal. Sanjalo se mu je, da je dobil prvo nagrado: pol kile telečjega in pol kile svinjskega mesa. Bil je srečen še naslednje jutro, čeprav je vedel, da se je zgodilo samo v sanjah . . .

Ali veste?

1. V kakšni razdalji se nam zdi, da se nebo spaja z zemljo?
2. Ali bi nebo moglo pasti na zemljo?
3. Bi sonce lahko vzšlo na zahodu, zašlo pa na vzhodu?
4. Zakaj poči čaša, če vanjo nalijete vroče tekočine?

1. Recimo, da opazujemo nebo in zemljo z ravne površine, recimo z morja, potem je daljava, kjer se nam zdi, da se nebo in zemlja spajata, odvisna od višine opazovalča. Človek, ki je visok približno 1,5 m, bi videl to stikanje zemlje in neba približno 4 km daleč. Če je pa 30 cm višji, bo njegov pogled segel pol kilometra dalj. Sploh se ta točka oddaljuje z višino opazovalčevih oči. Če stoji opazovalec na primer 30 metrov visoko, bo lahko ob vedrem dnevu videl 20 km daleč. Letalec lahko vidi iz svojega letala jasno predmete v krogu, katerega premer znaša 150 km.

2. Nikakor se ne more zgoditi, da bi nebo padlo na zemljo, ker nima kaj pasti. To kar mi imenujemo nebo, je v resnici samo igra sončne svetlobe v zraku in atmosferi. Nebo, katerega modrino tako občudujemo, sploh ne obstoji; to je le svetloben pojav. Oblaki pa, ki plavajo po nebu, so nekaj drugega. Sestavljeni so iz drobnih vodnih kapljic, ki so se zgostile iz vodne pare. Le-ti pa lahko «padejo» na zemljo, toda ne kot oblaki, temveč v obliki dežja.

3. Ledeni kontinent Antarktika, na katerem je Južni pol, je dežela, ki se njenemu nebu dogajajo čudne stvari. Tamkaj včasih sonce vzide na zahodu in zaide na vzhodu. Zgodi se tudi, da sonce zaide, pa nekaj trenutkov kasneje na istem mestu vzide. Seveda je to le prevara, ki nastane zato, ker prodira svetloba skozi različno segrete plasti.

4. Po nekem prirodnem zakonu se vsa telesa z gretjem raztezajo. To se zgodi tudi s čašo, v katero nalijemo tople vode. Ko vlivate v čašo toplo vodo, se notranja stran čaše širi, to se pravi, da postaja večja. To se pa dogaja tako hitro, da toplota ne more prodreti skozi celo steno čaše, da bi segrela tudi njeno zunanjo stran. Le-ta ostane torej hladna kot notranja stran. Zategadelj se steklo napne in poči.

Mladina iz Lonjerja in s Katinare pred novimi nalogami

Sklenila je učvrstiti mladinsko organizacijo in privabiti h kulturni in športni dejavnosti še nove mladince in mladinke

V četrtek zvečer se je v Lonjerju sestalo lepo število mladincev in mladink iz Lonjerja in s Katinare. Mladina tega dela tržaškega predmestja, ki je bila vedno med najbolj aktivnimi na vseh področjih kulturnega in športnega delovanja ter je s svojimi močmi pripomogla tudi k izvedbi važnejših političnih akcij tržaške antifašistične mladine, se je po daljšem premoru zopet sestala, da se pomeni o problemih, ki so se v zadnjem letu, posebno po podpisu londonskega sporazuma še povečali. S podobno analizo položaja, ki je nastal na Tržaškem v omenjenem obdobju in diskusijo, ki je sledila, je lonjersko-katinarska mladina sklenila, da bo učvrstila in poiskala primerno obliko svoji organizaciji, kajti le na tak način bo kos nalogam, ki jo čakajo v bližnji bodočnosti.

Čeprav je že veliko število mladincev in mladink vključenih v domače prosvetno društvo, vendar bodo skušali še povečati njih število; poiskali pa bodo tudi druge oblike kulturnega in športnega delovanja za mladino, željno tovrstnega razvedrila. Lonjerski in katinarski mladinci in mladinke so se s četrtkovega sestanka razšli z zavestjo, da ta njihov posvet ni bil zaman in da jih v prihodnosti čaka delo, kateremu se bodo v velikem številu in z veseljem odzvali.

Folklorna skupina «Breg» vadi nove koroške plese

Kulturna skupina «Breg», ki je na Tržaškem pa tudi drugod že imela vrsto uspelih prireditev, se ni hotela letos zadovoljiti le z že pridobljenim znanjem. Že nekaj tednov ima skupina pod vodstvom sposobnega umetniškega vodje stalne dvotedenske vaje, na katerih vežba stare koroške plese. Dekleta in fantje redno obiskujejo vaje in spoznali so se že s «Koroško polko», «Visočim rejem», kmalu pa bodo poskusili tudi prve korake «Svatbenega rejca». Plesi so lepi in prav gotovo se jih bodo pridni folkloristi iz Boršta, Ricmanj in Boljunca tako dobro naučili, da bodo kot doslej z njimi želi zasluženo priznanje bodisi v domačem kakor tudi v tujih krajih.

RENTGEN ZA OČI

Mlad japonski znanstvenik je izdelal rentgensko kamero za 16 milimetrski film, ki lahko fotografira notranje dele očesa. Kakor piše list «Nipon Times», posname ta kamera dno očesne votline, torej tisti del organa za vid, ki so ga doslej najteže preiskovali.

Dobra lastovka

Strašna ptica Han-Hardi je poklicala k sebi drobno oso in ji ukazala:

«Poléti na zemljo in poizvedi, čigava kri je najslajša. Toda nikomur ne smeš povedati, čemu sem te poslala na pot».

Osa je preletela vso zemljo, pokusila je marsikatero kri, zgrešila ni nobenega živega bitja, in že je prišel čas za vrnitev k veliki ptici Han-Hardi.

Med potjo pa je srečala lastovko.

«Od kod prihajaš in kam si namenjena?» je vprašala lastovka preplašeno oso. «Le povej mi in to takoj!» je še dodala.

«Zdaj, zdaj me bo pojedla», je pomislila osa, «ne bo drugače, kar povedati ji moram». Potem pa je glasno nadaljevala: «Kraljica ptic, velika Han-Hardi me je poslala na zemljo, naj poizvem, čigava kri je najslajša».

Lastovka je takoj spaznala, kakšna nevarnost preti ljudem in je iztrgala osi želo.

Potem sta skupaj poleteli pred veliko ptico Han-Hardi. Ta je čakala, kaj ji bo povedala osa, toda osa je le letala okrog nje in brenčala: «Zzz.., zzz...!»

«Daj, povej mi, kaj si izvedela?»

Toda osa je brenčala še močneje. Pa vpraša velika ptica Han-Hardi še lastovko:

«Povej, morda ti razumeš ... mi pripoveduje osa?» Domiselna lastovka ... vori: «Osa ti pravi, ... najslajšo kri kača!» Od tedaj je kraljica ... začela loviti kače. Lastovko, ki je tako ... ljudi, pa so povsod ... štovati in ljubiti. Ne ... jo zaman, da lastovka ... srečo. Človek in lastovka ... postala prijatelja in ... dan današnji.

To živalce so domače,
jesti znajo svinjske kra...
majčkene so kot igračke
in preganjajo jih mačke,
saj so kar odveč pri hiši,
imenujemo jih — — —

Z NEDELJSKEGA OBČNEGA ZBORA

Društvo slovenskih srednješolcev zbira veliko večino slovenskih dijakov

Živahna razprava o načrtih za razvoj društvenega delovanja

Kakor vsako leto, je tudi letos prihod jeseni postavil konec poletnemu mrtvilu v kulturnem in športnem udejstvovanju. Stopili smo v novo sezono v kateri se nam obeta precej pester repertoar kulturnih prireditev manjšega in večjega obsega.

Pri tem ne smemo pozabiti na delovanje raznih društev in predvsem «Društva slovenskih srednješolcev», ki je edina slovenska srednješolska organizacija na Tržaškem. Mislim, da ga ni Slovenca, ki ne bi že slišal govoriti o tem društvu, katerega namen je, da nudi svojim članov poleg šolskega dela, tudi nekoliko razvedrila in zabave v slovenskem duhu.

Pričelo se je novo šolsko leto. Naši dijaki so se spet vrnili v šole in pričeli z delom. Zaradi tega dejstva je odbor DSS sklenil, da skliče svoj IV. redni občni zbor in prične z delovanjem.

Poročali smo že, da je bil občni zbor v nedeljo v Ul. Roma. Veliko število prisotnih članov je pričalo, kako si je društvo znalo pridobiti zaupanje med dijaki.

Odstopajoči predsednik Sancin je otvoril občni zbor, nakar je obširno poročala tajnica Vida Košuta. Iz poročila je razvidno, da je bilo delovanje društva v šolskem letu 1954-55 zelo pestro.

Moram reči, da si je odstopajoči odbor, ki je bil izvoljen na III. rednem občnem zboru dne 17. oktobra 1954, zelo prizadeval, da je povečal ugled društva, saj je v tem času DSS pridobilo več kot 100 novih članov, tako da jih sedaj šteje več kot 400. Precej pestro je bilo tudi delovanje na kulturnem področju, saj poleg dveh literarnih večerov, ki so nekaka tradicija DSS, na katerih so sodelovali mladi tržaški literati in nekateri literati iz Gorice, je DSS priredilo za svoje člane še štiri predavateljske večere, na katerih so predavali dijaki sami, in še glasbeni večer, ki je popolnoma uspel in vzbudil veliko zanimanje med člani. Ne smemo pozabiti na dramsko skupino, ki je v režiji Adrijana Rustje naštudirala Nušičevo veseloigro «Navaden človek», in z njo z velikim uspehom nastopila prvič na Opčinah in nato še v drugih vaseh.

Preidimo na šport. Poleg številnih nogometnih srečanj, so se člani šahisti udeležili srečanja z goriškimi srednješolci in sodelovali pri raznih brzoturnirjih, ki jih je priredilo DSS samo. Veliko zanimanja pa je vzbudil tudi namizni tenis.

Razen že omenjenega delovanja, je odbor DSS poskrbel svojim članom tudi nekaj razvedrila. DSS je prirejalo redno vsako nedeljo do pustnega časa plesne čajanke. Za zaključek plesnih čajank je odbor priredil tradicionalni plesni venček, že četrti po vrsti, in še druge štiri večje plesne zabave: miklavževanje, ki je s sodelovanjem člana SNG Jožka Lukeša, popolnoma uspelo; pustno rajanje v februarju; pustni večer za člane in plesno zabavo ob koncu šolskega leta.

Plesne prireditve pomagajo, da so slovenski dijaki in sploh mladina, čimbolj povezana med seboj, tako da jim ni treba iskati družbe in zabave drugje.

V tem letu je DSS moralo premostiti veliko zaprek, ki pa se niso nikjer tako očitno pokazale, kot pri organizaciji izletov. Onemogočeni so bili kaj kmalu izleti v Slovenijo, zaradi že znanih ukrepov oblasti. Uspela sta le dva izleta: novembra v Ljubljano in 12. decembra v Cerkno. Odbor je skušal tudi organizirati izlet v Beneško Slovenijo, vendar je bilo med člani tako malo zanimanja, da je bilo treba izlet odpovedati.

Hvale vredna je bila pobuda odbora, da je v imenu DSS daroval slovenskim šolam s privoljenjem ravnateljev 14 slik slovenskih pesnikov in pisateljev. Na ta način je dobila realna gimnazija 15 slik, trgovska 15 in učiteljišče 14, s čimer se je poživila pusta notranjost naših šol.

Napori, da bi se navezali tesnejši stiki s profesorji niso našli razumevanja. Nikoli ni prišlo do tega, da bi profesorji sodelovali na raznih predavanjih, izletih in ostalem delovanju društva.

V zaključku svojega poročila je tajnica omenila, da je na Prešernovi proslavi 6. februarja dobilo DSS priznanje in pohvalo za prirejanje literarnih večerov. Sledilo je poročilo blagajnika, iz katerega je razvidno, da je imelo društvo veliko stroškov, saj je porabilo okrog 40.000 lir samo za okvire za slike slovenskih pesnikov in pisateljev. Dohodkov je bilo malo odnosno le toliko, da so z njimi s težavo krili izdatke.

Besedo je nato prevzel predsednik Sancin, ki je predvsem poudaril žalostno dejstvo, da društvo ni dobilo nikakega priznanja ravnateljev za svoje delovanje in to niti priznanja za darovane slike. Prav nasprotno, opažal se je nekak odpor proti društvenemu delovanju, katerega je mogoče razlagati le z napadalno gonjo lista «Demokracija». Večanje števila članov društva jasno priča, kako malo so uspeli ti poizkusi blatenja društvene dejavnosti.

V začetku prejšnjega šolskega leta se je mnogo govorilo o dijaškem časopisu, ki naj bi ga izdajalo društvo. Zamisel je bila dobra, vendar so težave objektivnega značaja onemogočile njeno izvršitev. Odbor je naletel na težave pri oblasteh, ki bi morale dovoliti izdajo časopisa. Predsednik je zato priporočal novemu vodstvu društva, da to zamisel uresniči, pa čeprav samo v okviru društva samega.

Predsednik društva je nato še omenil možnosti za okrepitev drugih društvenih dejavnosti in med njimi zlasti kulturnih in športnih. Želeti bi bilo, da bi se dramska skupina čimprej zopet pokazala na odru z novim delom. Tudi za folkloro je veliko zanimanja.

V zvezi z videmskim spirazumom je predsednik izrazil upanje, da bo v bodoče ponovno možno prirediti krajše izlete v Jugoslavijo in na ta način navezati stike tudi z mladino onstran meje. Vendar pa se morajo dijaki zavedati, da se naša domovina ne razteza samo proti Vzhodu, temveč tudi proti Zapadu. Prav zaradi tega bi bilo izredno pomembno, organiziranje izletov v Beneško Slovenijo. Ne bi bilo napak navezati stike s slovenskim mladinskim društvom «Ivan Trinko», ki deluje v Vidmu in ki bi lahko pomagalo pri medsebojnem spoznavanju.

Po zaključnem govoru predsednika Sancina so člani še vrsto predlogov za bodoče delovanje, nakar je pričela delovati volilna komisija. Na volitvah so bili v novi odbor soglasno izvoljeni: za predsednika Silvij Tavčar, za tajnika Peter Bolko in za blagajničarko Silvana Valoppi. Nadalje so bili izvoljeni še štirje odborniki za vsako šolo in dva referenta za šport.

Ob zaključku sta prisotna predstavnika Slovenske prosvetne zveze in Slovenske gospodarsko - kulturne zveze voščila novemu odboru in izrazila zaupanje, da bo društvo še nadalje aktivno delovalo v korist slovenskih dijakov. Novoizvoljeni predsednik pa se je toplo zahvalil za izkazano zaupanje in obljubil, da bo storil vse, da bi dvignil ugled in delovanje edinega slovenskega srednješolskega društva v Trstu.

LUIS ABRAM

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

Jugoslovanska znamka v počastitev 10. obletnice Združenih narodov

Slika na znamki predstavlja spomenik, ki stoji pred palačo ZN v New Yorku in katerega je naredil kipar Augustinčič

Od 2. do 9. t. m. sta bili dani v promet običajni dvodinarski znamki «Dečja nedelja», ki se uporabljajo v določenem tednu kot dodatno obvezno frankiranje. Frankovna je karminasto-rujava, a portovna olivno-zelena z dodatnim napisom «porto». Na obeh znamkah je podoba deklice, ki je sorazmerno mnogo boljša od lanskega «starčka». Zobčanje je 12x12. velikost znamke 25x32,5 mm. Na spodnjem delu slike je napis Jugoslavija v latinici, medtem ko je napis «Dečja nedelja 1955» na levem robu v ci-

rilici. Ni nam znano, kdo je izdelal osnutek znamke, tiskana pa je bila v državni tiskarni v Beogradu.

Tudi v Jugoslaviji, kakor v nekaterih državah članic Združenih narodov, je izšla 24. t. m. v počastitev 10. obletnice ZN znamka, ki je zelo okusno izdelana. Slika na znamki predstavlja spomenik, ki stoji pred palačo ZN v New Yorku, katerega je izdelal jugoslovanski kipar Auguštinčič. V zgornjem levem kotu je emblem ZN in poleg napis O.U.N. 1945-1955. Nominalna vrednost znamke je 30 dinarjev. Silhueta spomenika je v črni barvi na modri z belimi napisi. Velikost slike je 26,5x33 mm, a zobčanje je 12,5x12,5. Znamka je bila tiskana v državni tiskarni v Beogradu. Znamka bo zanimala filateliste, ki zbirajo Jugoslavijo, živalice in področje ZN.

—phil—

Paragvaj bo izdal serijo znamk v počastitev spomina na padle borce v vojni z Bolivijo za pokrajino Chavo Zdi se, da niso v Boloviji navdušeni.

Sladki krompir bo ovekovečen na znamki, ker je poteklo 350 let odkar so ga nasadili na otoku Ryu-kyu (Japonsko otočje).

20. novembra t. l. se bo nadaljeval proces v zvezi z znamkami, ki na spodnjem odrezku nosijo napis «Natale triestino». Proces bo v Rimu a tisk na privesek je bil tiskan v Trstu.

V Zahadni Nemčiji boš dobil znamke na avtomatu, kakor čokolado.

V ZDA je bila izdana znamka v nakladi 120 milijonov, da se proslavi 200-letnica zgraditve trnjave «Ticonderoga», katero je zgradil Francoz Vaubau.

Odkar so se v ZDA začeli bolj zanimati za filatelijo, saj je filatelist tudi njihov predsednik, delajo tudi razne statistike in ugotavljajo, da je na svetu 30 milijonov filatelistov, a združenih v društvih 9 milijonov.

Neki Schmidt v ZZDA je dobil v zakup raznašanje pošte v bližini New Yorka in je mislil, da lahko izdaja svoje znamke. Preden so bile znamke tiskane mu je vlada zakup raznašanja preklicala.

Ah, to je čudna luknja,
ima jo vsaka suknja;
No, kdor je v buči zdrav,
ji reče kar — — —
(Rokav)

To deli so drevesa,
a kdor ima ušesa,
naj hitro jih prešteje,
ime naj da jim — — —
(Veje)

Napravite si stojalce za pisalne potrebščine

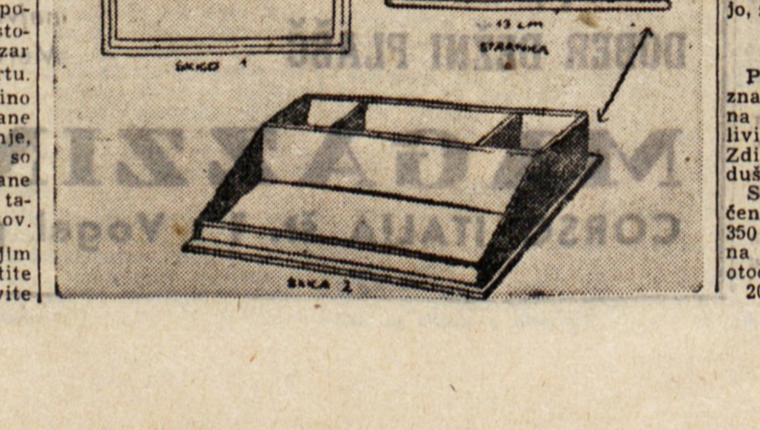
Vem, da se vaše mamice mnogokrat hudujejo nad vami, če polijete črnilo po prtu. Prav imajo, saj je tudi črnilne madeže težko oprati. Zato si napravite stojalce za črnilo in pisalne potrebščine. Tako bo zadovoljna vaša mamica, zavarovali boste mizo in prt pred raznimi madeži.

Upam, da ste si vsi pripravili majhno žago za rezljanje, vezane ploščice iz lesa in malo mizarskega lepila. Na to sem vas opomnila že zadnjič.

Preden pričnete z delom, si morate napraviti risbo, kot jo vidite na skici 1 in 3. Mnogi izmed vas mislijo, da ni potreben natančen načrt za stojalce, toda tudi vsak mizar dela vedno po nekem načrtu. V načrt vnesite tudi debelino lesa. Ko boste rezali vezane ploščice z žago za rezljanje, pazite točno na merila, ki so naznačena v načrtu. Vezane ploščice morate izrezovati tako, da bo čim manj odpadkov.

Ko ste dele prirezali, jim robove s pilo dobro očistite ter jih za poizkus sestavite skupaj kot kaže skica 2. Če se posamezni deli dobro prilegajo, jih lahko zlepite. Za lepljenje uporabite mizarsko lepilo, nato pa še na vsaki strani pribijte z majhnim žebljičkom. Ko je stojalce gotovo, ga pustite 12 ur sušiti. Šele potem ga je treba očistiti. To najbolje storite s smirkovim papirjem. Nato poprosite očka za malo laka, s katerim večkrat zelo natanko pomažete stojalce. In tako je stojalce gotovo. V majhne predalčke vstavite stekleničke črnila in razne tuše, v večji predalček pa peresnike, svinčnike ter radirke. Tako boste imeli vedno vse pri roki in nikoli vam ne bo treba iskati posameznih pisalnih potrebščin. Mamici pa ne bo treba več čistiti črnilnih madežev s prta.

SLAVICA

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE FRANC LIPOVEC
Vsakovrstni prevozi
z osebnimi luksuznimi avtomobili Fiat ... za birmo, obhajilo, krst, poroko,
GARAŽA: Ul. Timeus 4, tel. 90-...
STANOVANJE: Ul. F. Severo 6, tel 33-...

AVTOGARAŽA „Roiano"
TRST - ROJAN — UL. MORERI ŠT. 7 — TEL. 35-...
privatno tel. 27-240 — (Zadnja postaja filobusa št. 5)
Prostori za parkiranje avtomobilov in motornih koles — Odprto tudi ponoči —
Prevoz potnikov z osebnimi avtomobili na vse kraje, tudi v inozemstvo

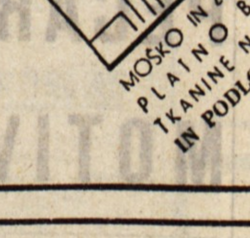
MOTOM 48 CCM
DELFINO 160 CCM

Čudoviti torček, ki vas povsod pelje. Prodaja na obroke do 18 mesecev. Pritikline in nadomestni deli za vse motorje, popravila
Zastopstvo ... Moschion & Fr... Trst, Ul. Valdirivo ... in Ul. XXX ottobre ...
Postaja za usluge v Nabrežini: FRANC SIBELJA
ZNIŽANE CENE

IMPEXPORT
TRST, UL. C. BATTISTI 23-I.
Tel. 44-208 Telegr. IMPEXPORT-TRIESTE
UVAŽA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAŽA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

TVRDKA JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
VSAKOVRSTNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA
TRST - Ulica F. Filzi štev. 23 - Telefon 37-...

SRAJCE PLETENINE NOGAVICE MOŠKO IN ŽENSKO PERILO PLATNO BRISAČE TKANINE NA SPLOŠNO IN PODLOGE
Emporio Barriera
TRST
UL. ORIANI 7 - TEL. 94-4-5...
V BLIŽINI TRGA GARIBALDI

VELIKA IZBIRA BLAGA ZA OBLEKE IN PLAŠČE
A. PERTOT-FODERAMI
TRST UL. GINNASTICA 22 - TEL. 95998
Z NAŠO POSTREŽBO VAS BOMO ZADOVOLJILI
OBIŠČITE NAS!

Naši kraji in ljudje

Kako je z našimi senožeti?

Mnogo se pritožujemo, a malo storimo, da bi naše senožeti dajale več, kot dajejo sedaj

Je ia bo tudi v bodoče vijala resnica, da se kmečka ga zida na hlevu. To velja šesti za naše (kraške) kraje. Čim manjši hlev ali čim manj živine v njem, tem manjša trdnost kmečkega doma. Živina je svojevrsten stroj s čudežno močjo, ki zemljo obnavlja — vrača ji porabljene življenjske sokove, ki so kri kmečkega gospodarstva. Na splošno velja pravilo, da ima hlev svoj podstavek na travniku. Torej: travnik — hlev — zemlja. Tako moramo gledati na kmečko gospodarstvo.

A kako je z našimi senožeti?

Človek se tega vprašanja navadno ustraši. Smo pač večkrat sila čudni ljudje s svojevrstnim pojmovanjem. Kako radi tarnamo, da je na senožetih vedno manj krme in da je ta slaba. Seveda so te tožbe upravičene. A kje je vzrok? Dobro vemo, da moramo pomagati polju in vinogradu, sicer bosta kmalu odpovedala. Senožet pa naj bi po našem mišljenju samo dajala kot da bi zanjo veljal poseben naravni zakon. Že stoletja z njo samo beremo, in to ne le s koso, ampak tudi s pašo, ne da bi se zavedali, da je to pravcato ropanje, ki sega v srce našega gospodarstva. Kar s senožeti zgine, se tja več ne vrne. To pa pomeni spodmikanje svojih lastnih trdnih gospodarskih tal.

Jesenski čas nam nudi priliko, da o tem nekaj ukrenemo.

Navadno mislimo, da je hlevski gnoj za senožeti manj vreden kot za njive in vinograde, češ da ga tamkaj ni mogoče spraviti v zemljo. Čeprav je to res, vendar je hlevski gnoj tukaj več vreden kot pa si ga predstavljamo.

Hlevski gnoj, razstrosen jeseni na senožeti, okrepi travno rušo. Padavine (dež, sneg) ga izpirajo, da učinkuje nekako tako kot gnojnica. Čim boljši je hlevski gnoj, tem boljši bo tudi uspeh. Priporoča se drobno in masten gnoj. Seveda je uspeh odvisen od vremena: suša (veter) ga zmanjšuje, vlaga poveča.

Po takem gnojenju ostane na površju polno gnojnega zdroba na površju zemlje in z njim vredne velike redilnih snovi, črne prsti (humusa) in različnih bakterij (glivic), ki oplajajo zemljo in jo napravijo bolj delavno in rodovitno.

Razen teh prednosti naj tudi omenimo, da se travna ruša pod odejo hlevskega gnoja laže varuje pred škodljivimi vplivi ostre zime. Take senožeti nam spomladi najprej ozelene. Želeti bi bilo, da bi vsako leto pognojili vsaj petino ali šestino senožetne površine in bi tako vsako šesto leto prišle na vrsto vse senožetne površine. V ostalih letih naj bi se gnojilo vsaj z majhnimi količinami umetnih gnojil.

Če pa smo s hlevskim gnojem v preveliki stiski in za njive in vinograde, češ da ga tamkaj ni niti za njivo in vinograd? Tako je namreč pretežno po našem Krasu. Gnoja je vedno manj. Kako naj v takšnih okoliščinah mislimo na senožeti?! A tudi v tem primeru se da pomagati, čeprav mogoče ne tako učinkovito. Skrben in prizadeven gospodar oo po možnosti napravil na senožeti ali tudi na drugem primernem zemljišču tako-le mešanico: Stara trava, listje, drobna drva spravimo na kup, ki ga obogatimo, če mu dodamo mah, to zajedalko travniških rastlin. Mah je ropar zraka, toplote in vlage, kar rastlinske in druge rastline za rast potrebujejo. Zanj ni drugo mesto kot gnojišče. Samo na ta način nam more povrnil, kar je odvzel.

Ta mešanica bo neprimerno več vredna, če jo polijemo z gnojnico in straniščnikom, ki ji dasta, kar ji manjka: dušik in fosforno kislino. Mešanico vsake 3—4 mesece dobro premešamo in steptamo. Ko dobro razpade, jo raztrosimo.

To naravno gnojilo je razmeroma poceni in izdatno. Naše izčrpane senožeti bodo zanj zelo hvaležne, kar se bo takoj poznalo na krmskem pridelku, ki bo lepši in boljši. Sploh je mešanec (kompost) priporočljivo gnojilo vsem kulturam. V kolikor ga znamo ceniti, v toliko si ga znamo tudi pripraviti. Prizadevajmo si, da s pridom izkoristimo vsakovrstne rudninske (pepel, omet, cestno blato itd.), rastlinske in živalske odpadke — in zemlja nam bo za to hvaležna!

ŠTIVAN

Še vedno brez šole

Za naše naselje so se že v davnini zanimali pesniki, zgodovinarji, zemljeslovci i. dr. Lega, «mati morja» (tako je rimski pesnik Virgilij imenoval Timav), kasnejši samostan in tržišče so privabljali sem ljudi vseh poklicev iz oddaljenih dežel. Samostan je bil najstarejši na slovenski zemlji. L. 611 po n. št. so ga razdejali Obri, divje mongolsko pleme, ki je bilo pridrlo iz Azije v Evropo in tod plenilo. Oglejski patriarhi so samostan v 12. stoletju obnovili. Tukaj je bila znamenita božja pot, a tudi znamenito tržišče, ki so ga poznali pomorski trgovci kot tudi ljudstvo iz Primorja in Kranjske. Kot je danes trgovsko središče Trst, tako je bil nekdaj Štivan.

Tudi danes je veliko zanimanja za naš kraj, a s povsem določenim raznarodovalnim namenom. Ta ni razviden le iz ezulskega naselja, ampak ga vidimo tudi v nameravani industrijski napravi ob Timavu (tvornici papirja), o kateri se zadnje čase vedno več govori.

Ni pa zanimanja in razumevanja za naše potrebe tam, kjer bi mogli to najbolj pričakovati. Mi smo, kot že znano, brez šolskega poslopja. Ne vemo kaj je občina o tem ukrenila, vidimo le, da so vsi dosedanji gospodarski načrti prezrli to zadevo, čeprav se je zanjo zanimal takoj po vojni že pok. Kocman. To nam nerazumljivo zapostavljanje ni v škodo le našim lokalnim interesom, marveč zadeva tudi našo splošno stvar.

Beseda o kolobarjenju

Ta «beseda» bo seveda precej dolga in marsikomu se bo celo zdela nepotrebna in zato odveč. Saj je bilo doslej napisanih že tisoč in sto takih «besed». Človek tudi v branju člankov rad «kolobari»; ne mara kar naprej premlevati eno in isto stvar. Pa vendar je vprašanje o kolobarjenju še zmeraj aktualno; še se z njim ukvarjajo razni kmetijski strokovnjaki in ga poskušajo rešiti tako, da bi rešitev bilo v dobro čim največjemu številu ljudi.

Nič rad ne tolmačim pomena besede same, ker vem, da bom takoj zavozil na pot starih «šablon» in bom le ponavljal tisto, kar so že stokrat povedali drugi. Kolobarjenje je pač smotrno izmenjavanje kulturnih rastlin na neki njivi, da ne bo bob sledil bobu v nedogled in niti ne pšenica pšenici. Ko preorjemo njivo lucerne, ne bomo tam posejali zopet lucerno, raje žito ali morda kako okopavino. S takim izmenjavanjem kultur izkoristimo rodne moči zemlje v največji meri, obenem pa opiramo s tem razbohotenje določenih plevelov, ki radi spremljajo tiste kulture, s katerimi žive v najlepšem sožitju.

Gledam na primer tole sosedovo njivo, ki meji z mojo. Kakšen je njen kolobar? Začnimo z jesenjo. V jeseni jo sosed preorje in poseje pšenico. V juniju naslednjega leta ta pšenica cvete, istočasno pa cvete v njenem vznožju njivski črnilec, ki je celo bolj gost od pšenice. Saj je lepo videti navsezadnje, lepi rumeni in rožnato nadahnjeni cveti, toda pšenica je sirota. Sibke bilke in namesto klasov so klaski. Pride žetev, kakršna pač je. Srpi švigajo nad črnilcem, da ne pride njegovo seme med pšenico, ker če je tega vraga kaj vmes, bo moka črna in slaba. Po žetvi sosed njivo preorje. Morda jo pognoji in vseje repo, ali je ne pognoji in vseje ajdo. Črnilec je z vsem svojim milijonskim semenom lepo zaoran. Prihodnjo pomlad pride na to njivo hlevski gnoj in je na preorano posajen krompir ali morda koruza. V jeseni je ta pridelek pobran, a njiva se preorje in znova se poseje pšenica. In tako se zgodovina naprej ponavlja .V letu okopavine ni črnilca. Ta ponigavec se potuhne in skriva tedaj. Potrpežljivo čaka pšenice, ki jo ima rad. Pravijo tod ljudje, da čaka na pšenico tudi sedem let in da ne vzklije, dokler je ne vidi poleg sebe. Velik lump in zahrbtnež potemtakem. Le z lucerno, ki bi morala rasti več let, bi ga nemara sosed zatrl.

Tako kolobarjenje, kjer krompir sledi žitu in žito krompirju, sploh ni kolobarjenje. Tak postopek ne bo kmetu v polni meri povrnil za stroške in trud. Toda prav najsiromašnejši kmetje, tisti, ki imajo le po nekaj njiv, kmetujejo na ta način. Nimajo izbire. Stvar je namreč taka. Kdor ima zelo majhen vrtec, bo posejal nanj le solato in morda še nekaj grmov fižola ali graha. Delal bo to leto za letom, ker solate bolj želi od vse druge zelenjave. Ko bi bil vrt večji, bi našli mesta tudi paradižniki in kumare in peteršilj. Zdaj bi že lahko kolobaril: letos bo paradižnik na tej gredici, ker je bil lani na oni. Kadar pa je vrt zelo velik, bo priden lastnik prideloval na njem na desetine raznih vrst zelenjadi in kolobarjenje mu ne bo več težka naloga.

Natanko tako se zadevščina dogaja v kmetijstvu. Ako kli, enostransko, ne bi li mogli tistega, kar je zemlji preveč odvzela, vrniti na umeten način s specialnimi organskimi ali neorganskimi gnojili? Ali potrebuje taka zemlja kakih posebnih «vitaminov», ki jih je koruza odvzela, ker jih mora imeti, pa se tvorijo tako počasi, da mora poteči nekaj let preden jih bo zopet dovolj za njene potrebe? Morda pa pusti ta kultura v prsti posebne strupe, ki ovirajo zadovoljivi razvoj v prav njenem potomstvu in bi to potomstvo moglo živeti tam šele čez primerno dolgi čas, ko bodo ti strupi izginili sami od sebe?

V iskanju odgovorov na taka vprašanja in v najdenju teh odgovorov leži potem človekov napredek in uspeh v kmetijstvu.

Na nekem mestu rase češnja in rodi skozi dolgo vrsto let. Potem ostari in umre, ker ni večna. Če na tisto mesto posadimo mlado češnjo, ne bo uspevala, najrajši ne bo niti ozelenela. Zakaj? Ako pa posadimo prav na isto mesto češnjo, ki je cepljena na raščeljiki, bo pa ozelenela, rasla in rodila kakor kjerkoli drugod. Zakaj? Neki vzrok mora vendar biti. In če se nam posreči, da ga odkrijemo, bi ne imeli moči, da bi odkritje izkoristili v svoj prid? Kmetijski znanstveniki rešujejo taka vprašanja v korist nas vseh.

Soseda, ki ima njivo poleg moje, mi je povedala, da je na svojo njivo skozi sedemnajst let zaporedoma sadila krompir. Ni ji kazalo drugega. Samo to njivo ima in na njej so tri vrste vinske trte: dve ob strani in ena po sredi. Oba ogona sta vsak le za dober seženj široka. Z žitom ni bilo tu nič. Škodilo bi trtam in poteptano bi bilo od tistega, ki bi trte negoval, škropil in žveplal. Koruza je ob trtnih brajdah samo v nesrečo. Krompir in nizki fižol sta bila edina, ki sta nekaj obetala. In ju je posajala leto za letom. Če bo kaj, bo dobro, če pa ne — sto cekinov ne bo škode. In je navzlic temu pridelala nekaj krompirja vsako leto, včasih kar v obilici kar je seveda bilo odvisno od vrste semena, vremenskih razmer ter gnojenja.

Nekaj takih njiv imam tudi jaz. Ne morem kolobariti na njih kakor bi se spodobilo. Vsako tretje ali četrto leto zapustim krompir in posejem ječmen in vanj deteljo. Od ječmena imam v glavnem slamo. Po enem letu detelje pride tja zopet krompir in spet se zgodovina ponavlja.

Če se bo ameriškim znanstvenikom posrečilo odstraniti doslej nujno potrebo do kolobarjenja, bo marsikdo tega vesel. Mogel bo pridelovati leto za letom tiste pridelke, ki mu dajejo največje koristi in ki jih človeštvo najbolj potrebuje.

France Magajna

ima «kmet» le majhno zaplato tam na polju, kaj bo pridelovał na njej? Krompir, leto za letom krompir! Ali naj morda goji na njej sto stebel koruze, da bo s pridelkom dvakrat nakrmil kokoši? Morda žito, ki ga bo pridelal nekaj klobukov? Edino krompir je, ki mu bo dokajkrat napolnil lonec na ognjišču. In posaja leto za letom krompir — bo, kar bo. Malo ali dosti, samo da se mu izplača.

Koliko živine redijo v Sloveniji?

«Mesečni statistični pregled LR Slovenije» objavlja podatke o letošnjem popisu živine (15. januarja):

Goveda je bilo skupaj 524 tisoč 982 v vsej Sloveniji; celjski okraj je prvi po številu govedi: 52.973, na drugem mestu je murskosoboški okraj: 52.705, na tretjem pa ljubljanska okolica: 52.531. Najmanj goveje živine odpade na mestne okraje, kar je razumljivo (Ljubljana, Maribor). Razmeroma malo govedi ima tudi koprski okraj: 5.472. Med vrstami goveje živine je bilo telet do prvega leta starosti: 111.586, krav: 255.132 in delovnih krav: 91.304. V številu vseh krav pa so že vštete tudi delovne krave. Posebej omenjeno število delovnih krav je poučno; mnogo kmetijskih del opravijo s kravami, pač zato, ker je večina posestev tako majhnih, da na njih ne redijo konj, razen tega pa tudi nimajo strojev. Krava je najcenejša delovna živina, zlasti še, ker kljub temu, da dela, daje vsaj nekaj mleka in tudi teli.

Konj z mulami in mezgi (670) ter osli vred (2439) je bilo v Sloveniji 64.178. Največ jih je v ljubljanski okolici: 10081, najbrž zaradi zelo razvitega prevozništva; tovorni avtomobili še niso spodrinili konj. Na drugem mestu je novomeški okraj: 5259 konj, na tretjem celjski (4816), nato ptujski 4796, mariborska okolica itd. Najmanj konj je v koprskem okraju, samo 442, in v Mariboru: 496.

Prašičev redijo v Sloveniji nekaj manj kakor goveje živine: 480.899. Po številu prašičev je na prvem mestu daleč pred drugimi okraji murskosoboški okraj: 78.402; sledi mu mariborski okoliški okraj: 54.987 prašičev, na tretjem mestu je ptujski okraj 48.229 in na četrtem celjski: 40.227. V nobenem drugem okraju ne dosežejo več števila 40.000 prašičev. Ljutomerski okraj kot eden najmanjših, pa je imel 37.336 prašičev. Prašičereja je najslabše razvita na Primorskem in Gorenjskem.

Ovčereja še ni izgubila svojega pomena; nedvomno ima v Sloveniji, zlasti v goratih pokrajinah, še prihodnost. V vsej Sloveniji je bilo januarja 104.087 ovc, največ v tolminskem okraju: 14.539, dalje v slovenjegraškem (11.110) in mariborski okolici (9720).

Perutnine imajo že razmeroma precej: skupaj 1,828.374 živali izmed tega največ kokoši: 1,769.300. Upoštevati je treba, da je pozimi manj perutnine kakor poleti, ko perutninarji redijo tudi piščance. Po okrajih je spet na prvem mestu murskosoboški okraj — kakor pri prašičereji — saj je redil 238.342 živali perutnine (kokoši 227.421). Na drugem mestu je bil celjski okraj (174.132), na tretjem pa mariborska okolica (163.928).

Z razstave cvetja

Preteklo nedeljo smo obširneje poročali o razstavi cvetja, ki je bila v Ljudskem vrtu. Kot znano, je na njej dobil posebno priznanje pridelovalec in gojitelj cvetlic na Proseku, Regent. Na sliki vidite njegovo cvetje, ki ni lahko v ponos samo njemu, temveč tudi drugim našim gojiteljem cvetja

MOTIVI IZ LONJERJA

Vas, ki je najbližja našemu mestu, je Lonjer, ki leži v ozki dolini med Razklanim hribom in Katinaro. Vas šteje okrog 500 ljudi, od katerih je samo ena družina italijanske narodnosti, vsi ostali pa so zavedni in napredni Slovenci.

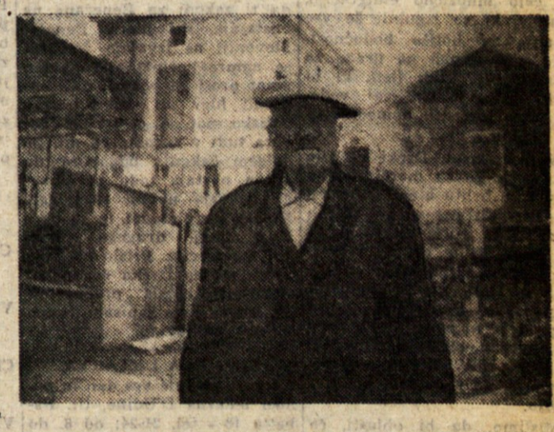
To so Lonjerci dokazali predvsem med narodnoosvobodilno borbo, ki so se je udeležili bodisi kot aktivni borci v partizanskih enotah, bodisi kot marljivi aktivisti in terenski delavci. V borbi so žrtvovali veliko število svojih najboljših sinov, katerim so v vasi postavili lep spomenik.

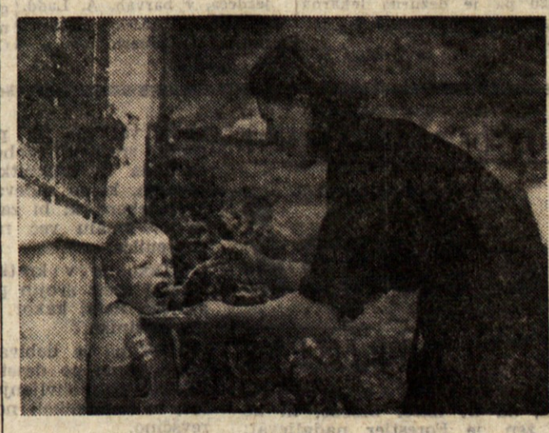
V tem bunkerju, ki je le eden izmed mnogih, so se med borbo skrivali in prenočevali borci, pa tudi domačini, kadar je pretila nevarnost sovražnikovih sobiskov. V takih bunkerjih se je zbiralo tudi blago, od koder so ga ponoči odvažali partizanom na Kras.

V stari vasi je mnogo vodnjakov, ki so Lonjercem še do nedavna služili za črpanje vode za namakanje polj in tudi za gospodinjstvo. Ko pa so v vas dobili vodovod, so se stari častitljivi vodnjaki umaknili v ozadje.

Najstarejši mož v vasi je Ivan Cok, ki je zagledal luč sveta 20. dec. 1870 in bo torej kmalu slavil svojo 85-letnico. Kljub bremenom let je mož še vedno zelo pri močeh, fizičnih in umskih. Še sedaj zasleduje svetovna dogajanja in se zanima za vaška vprašanja.

Ta pa je predstavnik mladega nadobudnega lonjerskega rodu. Čeprav je še manjhen, nosi že dolge hlače, ker ga pač zebe. Kot vidimo na sliki, ima tudi dober apetit, kar je najboljše jamstvo, da bo dosegel vsaj sedanjo starost Ivana Coka.

Ti so pa že nekoliko večji in obiskujejo bodisi vrtec, ki je v vasi, bodisi osnovno šolo na Katinari. Zatrjujejo, da se pridno učijo in če je res, potem obetajo še kaj postati.

foto Magajna

VREČE in JUTOVO PLATNO
na drobno in na debelo kupuje in prodaja
UGO MARGON
TRST
ULICA FONDERIA 10
TEL. 90-720

DARILNE PAKETE:
jestvine, tkanine, kolesa, radio aparate, šivalne stroje in vse druge potrebščine za gospodinjstvo pošilja
Giacomo Vatovec - Succ.
TRST, Ul. Torreblanca 19 Tel. 23-587 „ 37-561

Ribarič Ivan
IMPORT ◆ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

NOVOST!
Radio TELEFUNKEN - DOMINO U K W
SPREJEMA BREZ MOTENJ
7 ŽARNIC
LIR 42.000
RADIO-TRIESTE
UREV. XX SETTEMBRA 15
Obiščite nas! Pridite pa poslušat!

POŽAR ARTEMIO TOVORNI PREVOZI
TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št 28373
v vse kraje, tudi v inozemstvo

Gostilna „Ex Ussaro“ lastnik Ivan Filipčič
TRST — UL. CARDUCCI ST. 41 (NASPROTI POKRITEGA TRGA)
POSTREŽE VAM Z NAJBOLJSIM DOMAČIM IN ISTRSKIM VINOM IN DOMAČIM PRSUTOM.

Batič Franc
KLJUČAVNIČARSKA MEHANIČNA DELAVNICA
TRST
Ul. F. Crispi 15
Telefon 95214

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

PRED IZVOLITVIJO GORIŠKEGA PREDSTAVNIKA V UPRAVNI ODBOR

Za demokratičnejše upravljanje rotacijskega fonda potrebna ustanovitev širšega posvetovalnega odbora

V tem odboru naj bi bili ljudje, ki bi predstavljali najširše interese javnosti in omogočili pravično razdelitev državne pomoči gospodarskim ustanovam na Goriškem

Z odobritvijo zakona o tako imenovanem rotacijskem fondu za Trst in goriško pokrajino se odpirajo za nas skupno z že izglasovanim zakonom o prosti coni ter sklenitvijo videmskega sporazuma o malem obmejnem prometu širše možnosti gospodarskega napredka, ki naj težijo k odpravi slabega gospodarskega stanja pri nas, nastalega v zadnjih letih.

Kot smo na drugi strani našega lista že večkrat pisali v zvezi z zakonom o rotacijskem fondu, bo fond upravljal poseben upravni odbor, v katerem bo po členu 4 poleg predsednika tudi pet članov, ki jih bo imenovalo ministrstvo, 3 predstavniki iz Trsta in Gorice, in sicer dva predstavnika tržaške trgovinske zbornice ter en predstavnik goriške trgovinske zbornice. Ti trije predstavniki obeh pokrajin bodo izbrani med gospodarskimi predstavniki.

Bolj kot na dlani je, da ima ta odbor birokratski značaj. Že med razpravo o zakonskem osnutku se je pokazalo, da so demokristjanski parlamentarci najodločneje nasprotovali predlogom levičarskih poslancev, kot na primer predlogu poslanca Gianquinta (KPI), naj bi se v odbor vključili tudi predstavniki delavcev in krajevnih ustanov, kot tudi predlogu poslanca Ceccherinija (PSDI), naj bi se število krajevnih predstavnikov Trsta in Gorice, s členom 4 določenega za tri osebe, povečalo na pet, da bi se s tem zmanjšal, odnosno nevtraliziral vpliv predstavnikov ministrstva.

Upravni odbor rotacijskega fonda bi moral zajamčiti čim bolj demokratično delovanje rotacijskega fonda. Predvsem pa bi moral preprečiti vsa mogoča izsiljevanja, ki se jih bodo predstavniki raznih podjetij posluževali za dosego fondov, pri čemer ne bodo izbirali sredstev in se bodo posluževali tudi groženj z odpusti. Zaradi tega bi moral odbor pomagati predvsem podjetjem, ki bodo omogočila zaposlitev številnih brezposelnih.

Ker obstajajo resne nevarnosti, da bi bilo demokratično delovanje rotacijskega fonda okrnjeno, predlaga federacija KPI v Gorici, naj bi se v skladu s predvidevanji člena 4, ko govori o možnosti ustanovitve posvetovalnega odbora poleg upravnega odbora proste cone, ustanovili tudi prej omenjeni posvetovalni odbor, ki naj bi predstavljal najširše interese javnosti, v katerem naj bi bili tudi predstavniki političnih organizacij.

Naloga posvetovalnega odbora bi bila v sodelovanju s predstavnikom, ki ga bo imenovala v upravni odbor rotacijskega fonda goriška trgovinska zbornica, sodelovanju, do katerega naj bi prišlo pred vsakim sestankom ter v zvezi z vsakim postopkom. Obenem bi bilo zaželeno, da bi se trgovinska zbornica pred imenovanjem svojega predstavnika v upravni odbor posvetovala s predstavniki javnosti, da bi bil ta predstavnik resnično imenovan s privoljenjem najširših slojev prebivalstva.

Predlog omogoča bolj demokratično razpolaganje s fondom v interesu vsega prebivalstva. Zaradi tega bi ga mogle podpreti tudi druge politične skupine.

SPD vabi na martinovan'e

Slovensko planinsko društvo iz Gorice bo v nedeljo 13. t. m. popoldne martinovalo v St. Mavru.

Vabljeni vsi...

Nesreča v tovarni

Zaradi poškodbe srednjega prsta leve roke, je rešilni avto Zelenega križa včeraj dopoldne odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia 17-letno Adriano Marchi iz Ul. Ticino 14 v Gorici. Marchijeva, ki je zaposlena v tovarni ITMA v Tržaški ulici, si je poškodovala prst pri rezanju mandeljnove sladice.

Nov vozni red goriških avtobusov

Pred kratkim je stopil v veljavo nov vozni red goriških avtobusov, ki je ostal za avtobusno linijo 1 v glavnem nespremenjen novečano je samo število voženj, kajti odslej bo avtobus od 8.10 do 14.22 vozil od severne do južne postaje vsakih 7 minut in ne vsakih 8 kot doslej. Nespremenjen je tudi vozni red avtobusov na liniji 2 (bolnice - postaja), na liniji 3 (Travnik - Standrež - Sovodnje in Rubije), medtem ko je na liniji 4 (Gorica - Ločnik) vzpostavljena še ena vožnja in sicer z odhodom s Travnika ob 12.20 in povratkom iz Ločnika ob 12.35. Na liniji 5 (Travnik - pokopališče-letališče) sta dve novi vožnji z odhodom s Travnika ob 7.40 in 13.15.

Spremenili so tudi postajališče za avtobus linije 6 (postaja - Stražice - Montecucco), ki bo doslej v Ul. Dante.

Vozni red in postajališče za Podgoro ostaneta nespremenjena.

Več sprememb, ki so povzročile negodovanje med prebivalstom, pa je na liniji, ki veže Gorico s Pevmo. Avtobus namreč ne vozi več po istih ulicah, ampak po Ul. 9 avgusta, Korzu Italia, Korzu Verdi, Ul. S. Chiara, Drevoredu XX. septembra, Ul. Zorutti, Ul. Boscheto, Ul. Brigata Pavia, Ul. Torriani in čez pevmski most. V kratkem pa bo ta avtobus vozil tudi do zaselka Bela rjuha na Oslavju. Po zgoraj omenjenih spremembah, so bili najbolj prizadeti prebivalci Ul. Orzoni in Ul. Don Bosco, ki so že protestirali pri podjetju.

KINO

CORSO. 16.30: «Očka Dolgokrak», v cinemascopu, L. Caron.

VERDI. 14.30: «Tragična sobota», V Mature, v cinemascopu.

CENTRALE. 15.00: «Dogodivščine Robinsona Crosuèa», D. O'Herlihy.

VITTORIA. 15.00: «Zagoneten jezdec», v barvah, A. Ladd.

MODERNO. 15.00: «Dolina smrti», H. Gilbert.

Cene novemu vinu

Le še nekaj dni nas loči od sv. Martina, ki nam končno daje novo vino. Cena letošnjemu vinskemu pridelku je v glavnem enaka, kot lani, čeprav je pridelek nekaj večji od lanskega. Dejstvo je namreč, da zaradi strogih odredb trgovci ne morejo spraviti v promet umetnih vin.

Po prvih kupčijah, ki pa so le manjšega obsega, se vrti cena navadnemu briškemu vinu pri nas okrog 70 lir za liter. Boljša vina gredo po 80 do 90 lir, medtem ko plačujejo prvovrstnega tokajca že po čez 100 lir za liter.

Briška vina so letos na splošno dobra, in v mnogih primerih presegajo 12 stopinj alkohola.

Prijave za semenski krompir

V nekaterih državah (Holandska, Nemčija itd.) je bil letošnji pridelek semenskega krompirja nekoliko manjši od drugih let. Zaradi tega bo tudi izvozni kontingent krompirja za seme manjši. Pokrajinski kmetijski konzorcij v Gorici opozarja zato kmetovalce, naj čimprej javijo količino in vrsto semenskega krompirja, ki bi ga želeli imeti na razpolago za prihodnjo saditev.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Opozorilo dijakom

Dijaška Matica v Gorici obvešča vse dijake, ki so prosili za sprejem v Dijaški dom kot *zunanji* gojenci, da se zglasijo v zavodu dne 7. novembra t. l. ob 15. uri.

Dva prsta v stroj

V tovarni lesnih izdelkov IGLEA na Tržaški cesti v Gorici, se je včeraj okrog 13.45 ponesrečila 15-letna Luciana Busut iz Ul. Capodistria 9 v Gorici. Busutovi je med delom desna roka po nesreči zašla med rezilo stroja, ki ji je zdrobilo dva prsta. Ponesrečenki je prišel na pomoč rešilni avtomobil, ki jo je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia. Tu so ji nudili zdravniško pomoč, in jo pridržali na zdravljenju s prognozo 25 dni.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini je bilo od 30. oktobra do 5. novembra 13 rojstev, 15 primerov smrti, 1 oklic in 2 poroki.

Rojstva: Antonella Sokol, Emanuele Del Toso, Rosa Gervasi, Maurizio Gagliardi, Gabriella Ortis, Gemma Ferrari, Adriano Culot, Paolo Tommasi, Tiziana Iancis, Fulvio Cherin, Barbara Komauli, Alfredo Samuele, Tiziana Kucler.

Smrti: 46-letna gospodinja Luigia Zivic por. Caneva, 67-letni kmetovalec Giovanni Bandelli, 65-letna gospodinja Anna Maria Sfriso por. Pellegrini, 63-letni zasebnik Mario Birri, 61-letni duhovnik Stanko Stanič, 55-letni stražnik Antonio Giadressi, 72-letna šivilja Andreanna Rocco vd. Cuzzi, 54-letni miner Sebastiano Marcon, 57-letni trgovec Pietro Giuliani, 69-letni carinski inšpektor Giuseppe Verni, 55-letni Mario Pero, 71-letna upokojenka Alojzija Makuc, 59-letni krojač Emilio Baiocchi, 88-letni Francesco Planinsgnig, 67-letni upokojenec Giacomo Suerz.

Oklici: prodajalec Giuliano Zandomeni in gospodinja Ermelinda Sturi.

Poroke: šofer Bruno Buttignan in gospodinja Ermenegilda Koren, upokojenec Bruno Mecchini in gospodinja Carla Ferfoglia.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine, Ul. Rabatta 18 - tel. 21-24; od 8. do 12.30 pa je dežurna lekarna Kuerner, Korzo Italia 4 - tel. 25-76.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Množično izseljevanje v Dreki

V Severno Ameriko se bo izselilo 80 družin - Ob'asti bi morale pomagati k izboljšanju živinoreje in zgraditi industrijo

Dreka, ki leži na južnem pobočju Kolovrata tik ob italijansko-jugoslovanski meji, je precej velika občina in njeno prebivalstvo se je pred časom zelo hitro množilo. Toda danes je v njej vedno manj ljudi; kakšnih 80 družin, ki tvorijo dobro tretjino prebivalstva, namerava zapustiti domačo zemljo in se preseliti v Severno Ameriko.

Doslej so se Benečani selili, odnosno emigrirali samo začasno, ali pa so šli po svetu samo za sezonska dela za dobo 8 mesecev v letu, danes pa so oblasti preskrbele za stalno in celo množično emigracijo. Ljudje, ki so izgubili že vse upanje za boljšo bodočnost, hite v skupinah na urade za izseljevanje. Tudi tisti, ki bi radi odšli jokajo, saj vedo, da bodo zapustili domači dom za vedno.

Včasih, ko v Dreki ni bilo niti cest, ko so morali ljudje nositi na hrbtu blago in hoditi po štiri ali pet ur po stezah čez visoke gore, da so prišli do ceste, ki je peljala v bližnji center, ljudem ni padlo niti na um, da bi zapustili svojo hišo. Danes, pa, ko je napredek prinesel ceste, pošto, telefon, električno luč itd. ljudstvo čuti potrebo po izseljevanju, da se ohrani pri življenju.

Mislimo, da bi oblasti, če bi se bolj zanimale za ljudstvo, lahko preprečile izseljevanje iz beneških vasi. V Dreki je 240 družin ki imajo vse več ali manj zemlje in če so na tej zemlji živeli njihovi predniki lahko postavimo vprašanje, zakaj na isti zemlji ne bi mogli živeti ljudje tudi danes! Toda če bi hoteli ustaviti izseljevanje, bi morale oblasti poskrbeti ljudem zaslužek s tem, da bi predvsem poskrbele za izboljšanje živinoreje. Lahko pa bi odprli tudi kakšno manjšo industrijo, ki bi dala delo tistim družinam, ki težko živijo s tem kar imajo na domači zemlji.

Dosti je govora o zakonih za pomoč gorskim krajem. Toda ti zakoni za Benečane ne obstajajo, saj jih v Beneški Sloveniji ne izvajajo. Večkrat se namreč pripeti, da kakšen kmet prosi za pomoč, da bi si uredil hlev ali naredil novo poljsko pot, o čemer je govora tudi v zakonu, pa mu po dolgem čakanju odgovore, da zakon obstaja toda potrebnega denarja ni na razpolago. Kmetje so obupani in iz ubožtva nimajo drugega izhoda kot emigracijo. Prišlo bo tako daleč, da bo Dreka čez nekaj desetletij ostala prazna in bo njeno ime zapisano samo še na zemljevidu.

ŠPORTNI DNEVNIK

IZJAVE ROBERTA FAURA, IZVEDENCA FIS O PRIPRAVAH V CORTINI

„Prepričan sem, da je dosežen cilj: zagotovitev perfektne izvedbe tekem"

Ko bo sneg pokril tekmovalne proge v Cortini, jih bo malo vedelo, koliko truda je bilo za njihovo ureditev

CORTINA D'AMPEZZO, 5. - Robert Faure, ki ga je FIS določila kot tehničnega izvedenca za proge za smuk in slalom na VII. zimskih olimpijskih igrah, je po svojem uradnem obisku v Cortini, kjer je pregledal razne proge, povedal nekaj svojih vtisov o pripravljalnih delih in o definitivnem stanju raznih tekmovalnih prog.

«Zelo pogosto sem v zadnjih dveh letih prehodil pobočja v Cortini, pozimi in poleti, in tako poznam po njihovi pomembnosti vsa dela, ki jih je bilo treba opraviti ne samo v ta namen, da bi se dosegle kar najboljše proge, temveč tudi zato, da se izpolnijo mednarodni predpisi, ki so zelo zahtevni glede rezervnih prog (v velikih višinah, kadar ni v normalnih višinah dovolj snega). Pri vsakem obisku sem ugotovil, koliko si odgovorni organizatorji prizadevajo, da bi ta dela dokončali. Ne da bi oklevali pri uporabljanju tudi največjih sredstev, tudi nobene podrobnosti niso spregledali. Kot opozavalcu mi je pač bilo mogoče soditi.

Seveda, poleg sijajnih zgradb kot Ledeni stadion, skakalnica, poštna palača, katerih lepoto bo moral vsakdo priznati, ter poleg velikih del za izboljšanje cest, mostov in hiš v Cortini, se bodo zdela dela, ki so bila opravljena v hribih, skromnejša in bodo ostala večinoma nepoznana. Ko bo sneg pokril proge v Cortini, jih bo pač malo vedelo, koliko truda je bilo treba za ureditev teh prog. Edine priče bodo nove žičnice, ki jih sedaj dokončujejo: tretji del žičnice na Tofane, drugi del na Tondi di Faloria in dva dela na Beli greben.

Januarja 1955 se je na mednarodnih tekmah elita evropskih smučarjev seznanila s progami v Cortini. Krajevni odgovorni organizatorji so še upoštevali razne pripombe in sedaj so proge dokončne. Ali bodo perfektne? Počakati moramo konec olimpiade, da dobimo odgovor. Lahko pa že sedaj rečem, da se je storilo vse, kar je bilo mogoče. Če je še kak defekt (in nobena proga ni brez njega), je pač zaradi konfiguracije tal, ki je nič ne more spremeniti. Ni namreč mogoče preobrniti hribe!

Prepričan pa sem, da je bil dosežen zaželeni namen, da se namreč zagotovi popolna izvedba raznih alpskih tekem. Tekme bodo v najboljših možnih pogojih, pa čeprav bi bilo manj snega kot v januarju 1955.»

SAH

Smislov sam po IV. kolu

ZAGREB, 5. — Na mednarodnem šahovskem turnirju je bil danes prost dan. Odigrane so bile samo prekinjene partije iz IV. kola in odložena partija iz I. kola Dickstein-Porecca, ki se je končala remi.

Prekinjene partije iz IV. kola so dale naslednje rezultate: Rabar - Porecca remi, Udovčić - Karaklajić 0:1, Filip - Bisguier remi, Minev - O' Kelly 0:1, Geller - Trifunović 1:0, Matanović - Rabar remi.

Stanje po IV. kolu: Smislov 3, O'Kelly, Bisguier, Trifunović, Geller, Dickstein 2.5, Filip, Barcza, Pirc, Milić, Gligorić, Ivkov, Karaklajić, Matanović, Rabar 2, Fuderer, Porecca 1.5, Udovčić in Bertok 0.5.

Založništvo-Moderna 3:2

Nogometna tekma med tiskarji Založništva tržaškega tiska in Tiskarne Moderna, ki je bila včeraj na stadionu «1. maj», se je končala z zmago nogometašev Založništva s 3:2 (2:0).

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

NAMIZNOTENIŠKI TURNIR V BEOGRADU

Presenečenja tudi drugi dan

Eliminirani Andreadis, Sido, Harangozo - Dolinar v polfinalu

BEOGRAD, 5. — Namiznoteniški turnir za mednarodno prvenstvo Jugoslavije tudi danes ni potekel brez presenečenj. Največja favorita za osvojitev prvega mesta v moški konkurenci, Čeh Andreadis in Madžar Sido, sta danes v osmini finala izpadla iz nadaljnjega tekmovanja. Izločila sta ju Madžar Getvay in Čehoslovak Tereba. Prav tako je bil izločen tudi Harangozo, ki je izgubil z Romunom Gantnerjem z 0:3. V četrtfinalu je Dolinar v petih setih premagal Romuna Harastosija in se tako uvrstili v polfinale.

V četrtfinale za ženske so se plasirale Romunki Roseanu in Sellar, Angležinji Rosalinda in Diana Rowe, ter Madžarke Farkas, Koczian in Kerekes.

* * *

MILAN, 5. — Udeleženci iz 6 držav se bodo udeležili prvega mednarodnega prvenstva v namiznem tenisu, ki bo v Milanu 12. in 13. novembra. Doslej so potrdile udeležbo reprezentance Francije, Romunije, Belgije, Švedske, Švice in Italije.

Angležinji Rosalinda in Diana Rowe (dvojčki)

Spartak iz Moskve v Beogradu

Prizor s tekme med Partizanom in Spartakom v Beogradu

KINO V KRIŽU
predvaja danes 6. t. m. ob 16. uri film
Bagdadski pajčolani
Victor Macture, Mary Blanchard

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 6. t. m. ob 17. uri
PLAMEN
Igra Amedeo Nazzari

Kino na Opčinah
predvaja danes 6. t. m. z začetkom ob 16. uri in v ponedeljek z začetkom ob 18. uri film v cinemascopu:

KINO ŠKEDENJ
Igra Amedeo Nazzari predvaja danes 6. t. m.
Njena visokost je rekla ne
film INALTA

ARHON
Nova precizna ura švicarske znamke

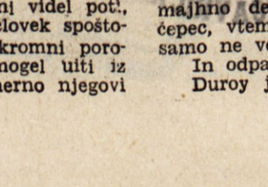

Izredne cene

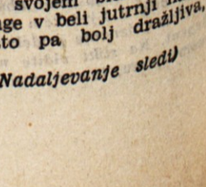
1. *Moška in ženska ura pozlačena, s 7 rubini* — 7.500 lir
2. *Kronograf, pozlačen* — 16.000 lir
3. *Avtomatična moška ura, pozlačena* — 18.000 lir
4. *Ženska ura okrogle ali kvadrataste oblike, 18-karatno zlato* — 11.000 lir
5. *Ženska ura iz 18-karatnega zlata z zlato (18 karat) zapestnico* — 18.000 lir

Vse ure ARHON se prodajajo s petletno garancijo

Pohitite, zahtevajte od svojega urarja uro znamke **«ARHON»**

Radio aparati - Gospodinjski električni aparati - Lestenci
Električni material - **Popravila** - Cene ugodne, na obroke
RADIOTELEVIZIJA TRST - Opčine Trg Monte Re 4 (pri šoli) **SOSSI**
Zaloga „**Liquigasa**" in vseh vrst štedilnikov **Zoppas**

GUY DE MAUPASSANT

Bel Ami

17. (LEPI STRIČEK)

Duroy je bil tako zmeden, da ni našel besede, in ko je spravljal svoje pisanje v žep, je Forestier nadaljeval: «Danes pojdeš najprej na policijsko ravnateljstvo...»

In je naštel vrsto potov, ki jih je bilo treba opraviti, in novic, ki jih je veljalo zbrati. Duroy je odšel, ne da bi se bil mogel spomniti zbadljive besede, ki jo je iskal.

Drugi dan je znova prinesel svoj članek. Spet so mu ga vrnili. Ko ga je v tretje predelal in spet dobil nazaj, je spoznal, da se je preveč zagnal in da mu more samo Forestierjeva roka pomagati na njegovi poti.

Nehal je torej omenjati *«Spomine afriškega lovca»* in se namenil, da bo poslej gibčen in premeten, ko je že treba, in vneto opravljal svoj poročevalski posel, dokler ne pride kaj boljšega.

Spoznal je kulise političnih gledališč in kulise politike, hodnike in veže državnikov in poslanske zbornice, važna obličja kabinetnih atašejev in namrščene obraze dremajočih uradnih slug.

Imel je stalne zveze z ministri, hišniki, generali, policijskimi uradniki, knezi, zvodniki, kurtizanami, poslaniki, škofi, vlačugarskimi posredovalci, elegantnimi sleparji, ljudmi iz imenitne družbe, kvartopirci-goljufi, izvoščki, kavarniškimi natakarji in še mnogimi drugimi, kajti vsem tem ljudem je bil postal samopriden in hkrati ravnodušen prijatelj, ki jih je zamenjaval v svojem spoštovanju, jih meril vse z enim vatlom, jih presojal z enakim očesom, saj jih je moral srečavati sleherni dan, ob vsaki uri, brez duhovnega prehoda in odpočitka, ter govoriti z njimi vsemi o istih stvareh, ki so zadevale njegov posel. Primerjal je sam sebe s človekom, ki bi zapored pokušal vzorce vseh mogočih vin in bi kmalu več ne razločeval chateaumargaujca od argenteuilca.

Tako je v kratkem času postal znamenit poročevalec, zmeraj svest svojih podatkov, zvit, hiter, bister, pravi zaklad svojega lista, kakor je trdil očka Walter, ki se je razumel na urednike.

Ker pa je dobival, poleg svojih dve sto frankov stalne plače, samo po deset stotink od vrstice, in ker je življenje na bulvarih, življenje po kavarnah in restavracijah draga reč, ni imel nikoli novčiča v žepu in je obupoval nad svojo revščino.

To je skrivnost, ki jim jo moram izpihati, je mislil sam pri sebi ob pogledu na nekatere tovariše, ki so se kosatili s polnimi žepi zlata, on pa ni in ni mogel razumeti, s kakšnimi tajnimi pripomočki bi se utegnili dokopavati do takega udobja. In z nevoščljivostjo je domneval, da se ukvarjajo z neznanimi, sumljivimi postopki, da skazujejo nekomu nekakšne usluge, da se vdajajo kdo ve kakšnemu ustanovljenemu tihotapstvu, ki vsi privoljujejo vanj. Brezpogojno je moral prodreti v skrivnost, stopiti v tiho družbo in se vriniti med tovariše, ki si brez njega delijo bogato žetev.

In kadar je zvečer s svojega okna gledal vlake, ki so spodaj vozili mimo, je prenekaterikrat sanjaril o potih, ki bi jih mogel ubrati.

V.

Dva meseca sta bila minila; bližal se je september, in zdelo se je, da tista nagla sreča, ki jo je Duroy pričakoval, le kaj počasi prihaja. Vznemirjala ga je zlasti moralna neuglednost njegovega položaja, tem bolj, ker ni videl poti, po kateri bi se popel na vrhunec, kjer najde človek spoštovanje in denar. Čutil se je zaprtega v svoj skromni poročevalski posel, zazidanega vanj tako, da ni mogel ulit iz njega. Cenili so ga, toda spoštovali so ga primerno njegovi stopnji. Še Forestier, kateremu je skazoval tisočero uslug, ga ni več vabil na večerje in je ravnal z njim v vsem kakor z manjvrednim človekom, akoravno ga je prijateljsko tikal.

Kdaj pa kdaj je Duroy resda porabil priložnost in vrinil košček članka v list, in ker je bilo njegovo pero ob nenehnem pisanju dnevnih novic pridobilo tisto gibčnost in tisti takt, ki mu ga je še manjkalo, ko je pisal svoj drugi članek o Alžiriji, ni bilo več nobene nevarnosti, da bi njegova poročila o dnevnih dogodkih ne bila objavljena. Ali od tod do pisanja podlistkov iz lastne domišljije ali do tega, da bi samostojno presojal politična vprašanja, je bil razloček prav tolikšen, kakršen je med tem, ali vozi po drevoredih boulonjskega gozda kočijaž ali drži za vajeti gospodar. Predvsem ga je poniževala zavest, da so mu vrata v imenitnejši svet zaprta, da nima znancev, ki bi jim veljal za enakega, da ne more stopati z ženskami v zaupnejše odnose, čeprav ga je bila že nekatera znana igralka tu pa tam s samopridno prijaznostjo sprejela.

Sicer pa je iz skušnje vedel, da ima za vse, za imenitne dame in za komedijantke, neko čudno privlačnost, ki jim je v hipu zbujala simpatijo zanj, in se je, kakor konj na poveznici, vprav jezil, ker ni niti malo poznal tistih, od katerih bi utegnila biti odvisna njegova prihodnost.

Kaj pogostokrat je bil že mislil na to, da bi obiskal gospo Forestierjevo; toda spomin na njuno zadnje srečanje ga je zadrževal in poniževal, vrh tega pa je tudi pričakoval, da ga mož povabi. Tedaj mu je prišla na misel gospa de Marelle, in ker se je spomnil, da ga je bila prosila, naj jo kaj obišče, se je neko popoldne, ko ni imel nobenega dela, oglasil pri nji.

«Do treh sem vsak dan doma», je bila rekla.

Ob pol treh je pozvonil pred njenimi vrati.

Stanovala je v rue de Verneuil, v četrtem nadstropju.

Ob brenku zvončka je prišla služkinja odpirat; bila je majhno dekle z razkuštranimi lasmi in si je zavezovala čepec, vtem ko mu je odgovorila: «Da, milostiva je doma, samo ne vem, ali je že vstala.»

In odpahnila je vrata v sprejemnico, ki niso bila zaprta. Duroy je vstopil. Izba je bila dokaj velika, pohištva je bilo v nji malo in videti je bila zanemarjena. Obledeli, stari naslanjači so zvrstoma stali ob stenah v tistem redu, kakor jih je bila služabnica razpostavila, kajti v ničemer ni bilo čutiti okusne skrbi žene, ki ljubi svoj dom. Stiri revne slike, predstavljajoče čoln na reki, ladjo na morju, mlin na ravnini in drvarja v gozdu, so visele vsaka sredi svojega panòja, na različno dolgih vrvicah in vse štiri poševdinje že dolgo tako postrani vise.

Duroy je sédel in čakal. Čakal je dolgo. Naposled so se odprla vrata, in gospa de Marelle je skokoma planila v izbo, oblečena v japonski jutrnji plašč iz rožnate svile, v katero so bile uvezene zlate pokrajine, višnjeve cvetke in bele ptice, ter vzkliknila:

«Zamislite si, da sem še ležala. Kako ljubeznivo, da ste prišli k meni. Bila sem prepričana, da ste me že pozabili.»

Navdušeno mu je pomolila obe roki, in Duroy, ki ga je delal pogled na skromno opravljeno stanovanje bolj neprisiljenega, jih je prijel in ji eno poljubil, kakor je bil videl Norberta de Varenne.

Poprosila ga je, naj sede; nato ga je premerila od nog do glave: «Kako ste spremenjeni! Dobili ste pravo podobo. Pariz vam dobro de. Dajte, povejte mi, kaj je novega.»

In prócej sta jela kramljati, kakor da sta že stara znanca; čutila sta, da se poraja med njima hipna domačnost, da nastaja eden tistih zaupljivih, prisrčno naklonjenih tokov, ki utegnejo v petih minutah napraviti iz dveh bitij istega značaja in istega plemena prijatelja.

Hipoma se je mlada žena prekinila in zavzela: «Čudno, kakšna sem z vami. Tako mi je, kakor da vas že deset let poznam. Nedvomno postaneva dobra tovariša. Hocete?»

Odgovoril je: «O, vsekako», — z nasmehom, ki je pomenil še več.

Prav zapeljiva se mu je zdela v svojem bleščečem in mehkem plašču, manj fina od one druge v beli jutrnji halji, manj muckasta in manj nežna, zato pa bolj dražljiva, bolj resna.

(Nadaljevanje sledi)